Ժ. ՏԱՐԻ 2784 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՄԱՐԵՐԻ 4385 15 ՄԱՅԻՍ 1893 11 ՉԻԼԳԱՏԷ 1340 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزه‌ته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընծիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դասատաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն Եւ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15/27 ՄԱՅԻՍ 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՒԱԳԵՐԷՑՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԸ

Երբ Աբէ-Էլի մէջ առաջին անգամ խօսեցանք աւագերէցներուն տրուած դպրոցական նորօրինակ պաշտօնին վերաբերեալ, ըսուեցաւ մեզ թէ կը չափազանցենք, և թէ անոնց ուղղուելիք Շրջաբերական մը գործը շատ և շատ պիտի պարզէ։ Շրջաբերականն երեւցաւ այս երկուշաբթի, պատրիարքական կոնդակի մը ձեւով, ու կը տեսնենք թէ ոչինչ չափազանցած ենք։ Ամենակարեւոր պաշտօն մը յանձնուած է աւագերէցներուն, որք կարող են լաւ կամ գէշ կատարել զայն։ Մարդէն կախում ունի, զի մարդն է որ կը գործէ։

Կոնդակը գրաբար է, և որովհետեւ կարելի է որ անոնցմէ ոմանք ուրոյ ուղղուած է՝ պէտք եղածին պէս չհասկնան զայն, կ'արժէ յիշեցնել թէ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարքը Հայրը, թէպէտ ընդհանուր հսկող ազգային վարժարանց, բայց չկրնալով անմիջական կերպիւ կատարել իւր վերին հսկողութեան պաշտօնն, հարկ դատած է իւր կողմէ աւագերէցները կարգել «Վերատեսուչ Հայր» իւրաքանչիւր թաղի վարժարանին կամ վարժարաններուն, ըստ այս տրամադրութեան։ «Թաղերու եկեղեցեաց աւագերէցները Կ. Պոլսոյ մէջ փոխանորդաբար Ս. Պատրիարքին և գաւառաց մէջ փոխանորդաբար Ս. Առաջնորդին կառավարութեան առջեւ թաղային դպրոցաց պատասխանատու պիտի ներկայանան, և իբրեւ ատենապետ նախագահեն թաղային խորհրդոյ դպրոցական գործոց վերաբերեալ նիստերուն, որպէս և Հոգաբարձութեանց՝ եթէ կազմուին՝ նախագահը պիտի լինին, և բարոյական ու հայրական հսկողութեան իրաւունք պիտի ունենան թաղային նախակրթարանաց վրայ, կրելով «Վերատեսուչ Հայր» տիտղոսը։»

Աւագերէցները պիտի նային որ դպրոցին մէջ ի գործ դրուի միայն Պատրիարքարանէն հաստատուած եւ Մէարիֆէն վաւերացուած կրթական ծրագիրն, և անկէ դուրս բան չաւանդուի։ Ուսուցիչք և ուսուցչուհիք Պատրիարքարանէն վկայեալ անձինք ըլլան։ Դպրոցին մէջ չմնցուի տետրակ, գիրք կամ դասագիրք որ Պատրիարքարանէ վաւերացեալ գրեանց կարգին մէջ չի գտնուիր և թոյլատրուած չէ ըստ վերջին պետական կարգադրութեան։ Մէարիֆի քննիչներուն կողմէ երբ հարց ու փորձ ըլլայ, ներկայ ըլլան և պատշաճապէս բացատրեն անոնց առջեւ ինչ որ հարցուի։ Եթէ Կայսերական կառավարութեան հաստատեալ օրինաց, վարժարաններու կանոնագրին և Պատրիարքարանի հրամանաց հակառակ բան պատահած ըլլայ դպրոցին մէջ, անմիջապէս տեղեկագրեն Պատրիարքին, թաղական խորհրդոյն հետ միաբանութեամբ, և ի հարկին առանձին թղթով։

Այս որոշ պաշտօններէն զատ, ըստ որում աւագերէցներն եկեղեցականներ են, իրենց կը պատուիրուի որ հոգ տանին աշակերտներուն անարատ պաշտութեան ու բարոյական կենցաղավարութեան զարգացման։

Հարկ է բացատրել թէ ո՞ր չափի վախուկ ու կարեւոր պաշտօն մէ այս։ Իրական Տնօրէնի կամ Կրթական Տեսչի պաշտօնէն քիչ կը տարբերի, եւ անկէ աւելի ունի ի հարկին պահանջելի նիւթերուն վրայ պատշաճ բացատրութիւններ տալու հոգն, որ ցարդ պարզապէս կը յանձնուէր ի Պատրիարքարան։ Ուրեմն, խոհեմութի՞ւն ըրած կ'ըլլանք եթէ լոկ ձեւական բան մը համարինք աւագերէցներուն տրուած պաշտօնն, և գործին հասմեմատ մարդ կարգելու և մէկ կողմէ մարդ պատրաստելու հոգ չտանինք։ Անշուշտ ազգային կրթութիւնն ու իրաւասութիւնը պիտի տուժեն եթէ անփոյթ դանուինք այսչափ կարեւոր պարտաւորութիւններ կատարելու կարող մարդիկ գտնելու։ Թիւր բացատրութիւն մը, անզգոյշ դիտողութիւն մը, անուղղի չափազանցութիւն մը, կամ հաստատեալ կանոնաց ու հրահանգաց անճիշդ հակադրութիւն մը կրնան ծանր դիպուածներ գործել տալաւաղերէցներուն, ի վնաս վարժարանին ու կրթական գործին։

Մեր համոզումն է ուրեմն որ հոս և գաւառներուն մէջ գործին արուի արժան եղած կարեւորութիւնը։ Քահանայից դասուն մէջ յայտնեցեալ ամենէն ուսեալն ըլլայ աւագերէց, փոյթ չէ որ երիցագոյնը չըլլայ, և անոնք որ արժանեօք կամ ընտրութեան բերմամբ աւագերէց դնուելու են, հոգ տանին իրենց նոր պաշտօնին գիտակցութիւնը ձեռք բերելու, ժամանակ մը սերտելով կրթական գործն, և իրենց բաղմաբաղ վիճակին մէջ ուր սովորաբար ուժնոք բաժին չունին, տեղ մ'ալ այս նոր գործին տան։ Մինչև հիմա շատ մը նկատումներով կը պաշտպանուէր քահանայից դասը բարձրացնելու պէտքն։ Ահա պատրիարքական կոնդակը բոլորովին նոր փաստ մը կ'ընծայէ անոնց որք քահանայից դասուն բարելաւութիւնը կը պահանջեն։ Իւր կուսակրօն եկեղեցականներուն չափ իւր ամուսնացեալ և կեղեցականութեան ալ վիճակը բարւոքել Ազգին համար օրուան խնդիր մը պէտք է ըլլայ այսուհետև։

Տեսնուածներ

ՅՆՁԵՍԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱՆԸ ՊՈՒԼԳԱՐԻՈՅ

Պուլկարիա 3,154,000 բնակիչ ունի 100 հազար քառ. քիլոմէթրի վրայ։ Սոֆիա, 30,000 բնակչօք, Փիլիպէ (33,000), Ռուսճուգ (27,000) և Վառնա (25,000) գլխաւոր քաղաքներն են։ Էապէս երկրագործական երկիր մ'ըլլալով, գիւղացիք բնակչաց 85 առ 100 ն են։ Եկամտայոյն, 1887 ին 47 միլիոն ֆր.ի ծախքէ և նոյնքան հասոյթէ բաղկացեալ, 1893 ին հասած է 89,369,000 ֆր.ի, հասոյթը և ծախք հաւասարակշիռ մնալով։ Ամէն Պուլկար միջին հաշուով 16½ ֆր. տուրք կը վճարէ։ Սաւսիկ ծախուց մանրամասնութիւնը։

Կառավարութիւն 1,727,000։ — Հանրային պարտք 14,140,291։ — Հաշուակալութեան Ատեան 250,807։ — Արտաքին գործոց եւ կրօնից նախարարութիւն 3,593,760։ — Փոխատարութիւն եւ ճեռագիր 3,676,888։ — Ներքին գործոց 10,030,209։ — Զինական 9,922,511։ — Ոստիկան 8,171,023։ — Դատական 5,601,052։ — Զինուորական վարչութիւն 23,247,231։ — Հանրային շինութեանց եւ երկաթուղեաց 10,007,962 ֆր. ծախք, որոց հատուցումը կը յանգի վերոյնշանակեալ 89,369,334 ֆր.ի։

Թաղական վիճակի սպայից թիւն է 1,450 և զօրաց՝ 28,000։ Կրնայ ի հարկին 130,000 ի յանգիլ այս վերջինց թիւը։ Հանրային պարտքն 129 միլիոն ֆր. է, յորմէ մաս առ մաս կը վճարուի ամէն տարի։ Այս գումար կը պարունակէ Արեւելեան Ռումելիի հարկն և Արեւելեան երկաթուղեաց Ընկերութեան վճարուած գումարներն ի հաշիւ սերպպուլկար պատերազմին ժամանակ եղած վոխադրութեանց։ 128 հատ են թղթատարական կայարանք և 143 գրատներակ կայ հեռագրի։ Հեռագրաթելերուն երկայնութիւնն է 4,583 քիլոմէթր։ Սոֆիայի և Փիլիպէի միջև հեռաձայն ալ կը բանի։ Նամակատան միջոցաւ 1890 ին 3 միլիոն 698,000 նամակ և 3,466,000 նմոյշ փոխադրուած են։ 765,295 հեռագիրք քաղուած են։ 1892 ին կը բանէին 819 քիլոմէթր երկայնութեամբ երկաթեայ գիծեր, 110 քիլոմէթր կը շինուէր և 945 քիլոմէթր ծրագրուած էր։ Վերջին երեք տարուց մէջ կրթական ծախքը 4½ միլիոնէն գրեթէ 10 միլիոնի եղած է։

Նախակրթութիւնը պարտաւորիչ է։ Դպրոցները կը պահեն տեղային հասարակութիւնք կամ քաղաքային և գիւղային իշխանութիւնք, և Պետութիւնը կը նպաստէ դրամապէս։ Սկզբամբ, դպրոց մը կայ մէն մի գիւղի մէջ։ 1890—91 ի վիճակագրէն կ'երևի թէ այն տարին 4,193 դպրոցք կային, մինչ 1888—89 ին 3,844 էր։ այս թիւ։ Այս հաշուոյ մէջ կը պարունակին 2,747 գիւղական վարժարանք, 1,327 թուրք, 46 յոյն, 39 հրեայ, 11 հայ, 11 բողոքական, 11 կաթոլիկ և 1 ռումանական վարժարան։ Կը յաճախեն 269,314 աշակերտք, որոց 195,615 մանչ, 72,669 աղջիկ, մինչ 1888—89 ին աշակերտաց թիւն 172,183 է։ Ուրեմն, 1,000 բնակիչի վրայ 85½ աշակերտք կան, մինչ 1888—89 ին, 51½ առ 1000 էր։

Գալով բարձրագոյն և միջին կրթութեան, Հաւասարան մը կայ Սոֆիայի մէջ, առւտրական վարժարան ի Շիւմլա, երկրագործական երկու վարժարանք ի Փիլիպէ և Ռուսճուգ, տիպարագարակ մերձ ի Սոֆիա, երկու Լիսէ ի Սոֆիա և Փիլիպէ, երեք Լիսէ ի Կապրովա, Ռուսճուգ և Թռնովա, երկու վարժապետանոց ի Վառնա և Սլիվնօ, չորս Լիսէ աղջկանց ի Սոֆիա, Թռնովա, Փիլիպէ և Սթարա-Զակրա (Էսքի Զաղրա), երեք մանկավարժական դպրոցներ ի Լօմ, Բիւսդենտիլ և Գրզանլըգ։

Պուլկարիոյ արտաքին վաճառականութիւն 1881 ին 58½ միլիոն ֆր.ի ներածումէ և 32 միլիոն ֆր.ի արտածումէ կը քաղկանար. ընդ ամենայն 90,287,000 ֆր։ 1891 ին, արտածումնք 71 միլիոն և ներածմունք 81½ միլիոն ֆր. եղած են, գումար 152½ միլիոն։ 1891 ին, Պուլկարիա 10 միլիոն 9,325 ֆր.ի ապրանք գնած է Թուրքիայէն, և 17 միլիոն 147 հազար ֆր.ի ապրանք զրկած է հոն։ Ռուսիայէն 5½ միլիոն ֆր.ի ապրանք գնած է, բայց հոն զրկածն ոչինչ է։ Աւստրիա և Անգլիա ի Պուլկարիա ապրանք մոցնող գլխաւոր երկիրներն են։ Ցեղով կուգան, բայց մեծ տարբերութեամբ, Թուրքիա, Ռուսիա, Գերմանիա, Պելճիա և Ֆրանսա։ Պուլկարիոյ հողն այնքան բերրի է որ աւելի մեծաքանակ արմտիք պիտի կրնայ հանել յառաջիկային։

ԵՐԵՒԻՐՆ ՈՒՐ ԴԱՐԵՆԶԵՆԻՐ ԿԸ ԴԱԴԱԿԻՆ

Երուսաղէմի անգլ. հիւպատոս Պ. Տիզսըն կը ծանուցանէ Պաղեստինի և Անգլիոյ միջեւ ուղղակի վաճառականութեան զարգացումը։ Քարտիվէ Եաֆա հանքածուխ կը բերուի Եաֆա-Երուսաղէմ երկաթուղւոյն համար։ Եաֆայի պատուական նարինջներուն արտածումն եւս ուղղակի է այժմ։ Առաջ նարինջը Բոռ-Սայիտ կը զրկուէր եւ անտի Անգլիա գացող շոգենաւ կը գրուէր։ Ասոնք յաղագում և նարինջներու մնասում։ Հիմա Տեարց Կուտիէր և Ընկ. շոգենաւք ուղղակի Լիվերբուլ կը տանին։ Եաֆայի նարինջներուն երեք-հինգերորդ մասը Լիվերբուլ կ'երթայ, մնացեալն Աւստրիա և Եգիպտոս։ (Հապա Կ. Պոլիս եկա՞ծն ինչ է։) Նարնջի հունձքին սկիզբն տասն օրն անգամ մը չոգենաւ կը հանուի, 15—20,000 սնտուկ տանելով, առ մէն մի սնտուկ 1 չիլ 8 քէնէն 3 կամ 5 չիլին բեռնագին վճարելով։ Մնացեալ տարւոյ ամբողջ արտածումն եղաւ 248,000 սնտուկ։

Եաֆա-Երուսաղէմ երկաթուղին 260,000 անգլ. ոսկւոյ չինուեցաւ, և կը բանեցնէ Ֆրանսական ընկերութիւն մը, որ հինգ տարուան համար վարձու բռնած է, տարեկանը 24,000 ոսկւոյ։ 54 մղոնի հեռաւորութիւնը կատարուելք կը կտրեն 3½ ժամէն։ Նեղ գծով չինուած է։ Անգլ. ընկերութեան մը Հայֆայէ ի Դամասկոս չինել ձեռնարկած երկաթուղին առեւտրական մեծագոյն կարեւորութիւն պիտի ունենայ։

Պաղեստինի Հրեայ Գաղթականութեանց մէջ գիւղագործութիւնը կը զարգանայ, թէև սպառում մը տակաւին միայն Պաղեստինի և Եգիպտոսի յատուկ է, ուրիշ տեղ չի զբաղուիր։ Անցեալ տարի հրէական գաղութի մը միայն կէս միլիոն մետր արթատունկ գնեցին «Ամերիկայի» տեսակներէն։

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՀԱՅՑ ԱՌԱՆՁՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Սահման Ա.ինաճեան ստորագրութեամբ մեզ ուղղուած նամակ մը կը ծանօթացնէ զկ-ըստեր Գաբրէլեա-ն, որ «օրուան մարդն» է, իւր մանրանկարիչի տաղանդով, զոր փայլուն կերպիւ ի ցոյց դրած է հանգուցեալ Ցակոբ փաշայի մօր կողմէ Բերայի եկեղեցւոյն նուիրուած զգեստին վրայ, ուր երեք մանրանկարներ ձեւացուցած է, երկուքը թագին և մին վակասին վրայ։ (Այս սքանչելի զգեստին մանրամասնութիւնքը տես՛ Երեկի Աբէ-Էլէին մէջ։) Գաբրիէլեան մանուկ հասակի մէջ կորոյս իւր հայր, և կեանքի պայքարը շատ կանուխէն սկսաւ։ Վարպետն որոյ քով կ'աշխատէր, կը ծածկէր իւր արուեստին գաղանիքն, այլ և այլ տեղեր զրկելով զինք։ Սակայն կարապետ սուտ ապուշ կը ձեւանար, Ա.յվազովսկիի նման։ Շատ անգամ կ'երթար չուկայն ժամանակ մը ապակիներէն առջեւ կը կենար, և ժամացոյցներուն վրայի մանրանկարները (miniature) կ'ընդօրինակէր, անոնց ճիշդ նմանը չնկարելու համար տան մէջ, վարպետէն գաղտնի։ Երբ բաւական յառաջացաւ արուեստին մէջ, սկսաւ մանրանկարներ գրել, կերտել և ծախել, որոյմէ ստացած գումարով Եւրոպայէն գործիք բերել կուտար, և կը կարծուի թէ ցարդ 1,000 ոսկիէն աւելի տուած է գործիքի եւ ներկի։ Նոյն իսկ Եւրոպայի արուեստագէտներու գործ հաւնեցնելու առաջման յառաջ տարած է իւր արուեստ։ Նամակագիրը կը հրաւիրէ Աբէ-Էլի ընթերցողները վաղը կիրակի Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին երթալ, ուր Ամէն։ Ս. Պատարագը Հայրը Պատարագիչի մատուցանէ, և հոն դիտել հայ արուեստագէտին վերոյիշեալ մանրանկարներն այն ճոխ զգեստին վրայ։ Գաբրիէլեան մանրանկարներ կը գրէ ոչ միայն փղոսկրի, մաղադանոսի, ոսկեվրայ, այլ և կիսաւուած վրայ, որ ամենէն դժուարին է, և յիշեալ երեք մանրանկարներն ալ կիսաւուած վրայ գրած է։

Եթէ Վենետիկի մէջ Թէմիմեան մը և Փարիզի մէջ Զաքարեան մ'իրենց նկարչի պատուական արուեստն օտար քննադատներու հաւնեցնել կը յաջողին, ուրախալի չէ՞ տեսնել որ հայ արուեստագէտներ Պոլսոյ մէջ ալ կարենան ծաղկիլ ու ապրիլ։ Գաբրիէլեան գտնէ հաղուագիւտ տաղանդ մ'է իւր տեսակին մէջ, և անշուշտ լուսագոյն բախտի արժանի է իւր ճարտարութիւն։

ՖՐԱՆՍԱ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ։ — Պ. Կոպլէի ճառին ամբողջ պատճէնը զոր երեկի սուրհանդակաւ առնուած լրագիրը բերին, կը հաստատէ հեռագրաւ ընդունուած համառօտութիւնը։ Ֆրանսայի նախկին վարչապետը ցաւ յայտնած է Ֆրանքիւռուս նիզակակցութեան մը կնքուած չըլլալուն համար։ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ յարաբերութիւնք բարեկամական ցոյցերու շնայլումէն անդին չեն անցած։ Դրական ոչինչ կայ։ Հեռաւապէս, Ֆրանսա ըստ առաջնոյն միամիտ կը գտնուի Երեկուայ Նիզակակցութեան դէմ։ Պ. Կոպլէ կը ցաւի նաև որ Ռուսիոյ հետ նիզակակցութեան մը յուսով Ֆրանսայի ժողովրդեան կրած այնքան զոհողութիւնը ամուլ մնացած են։ Պէտք է խոստովանիլ թէ Պ. Կոպլէի այս յայտարարութիւնը նոր վիճակ մը կը ցուցնեն, զի մինչև հիմա շատեր համոզուած էին թէ Ֆրանքիւռուս նիզակակցութիւն մը իրաք կայ։ Ռուսիա իրաւ զարմանալի է որ չուզեր Ֆրանսայի հետ կապուիլ։ Կ'երևի թէ նոյնքան տարակոյս է Գերմանիոյ կողմն յարելու, եթէ գերմանական քաղաքականութիւնն աւելի նպաստաւոր գտնէ իրեն։ Պ. Կոպլէի յայտարարութիւնք անուղղակի կը ցուցնեն նաև Երրեակ Նիզակակցութեան զօրութիւնն, որուն դէմ Ֆրանսա մինակ կը գտնուի։ Ցորչափ Երրեակ Նիզակակցութիւնն յարձակողական բնութագիր մը չընէ Ֆրանսայի կամ Ռուսիոյ դէմ, հաւանական չերևիր Ֆրանքիւռուս Նիզակակցութիւն մը։ Եւ երբեակ Նիզակակցութիւնը բնաւ պատճառ չունի յարձակողական ընթացք մը բռնելու։ Գերմանիա ուրիշ վիճակ չունի բայց եթէ խաղաղապէս վայելել 1870—71ի յաղթութեան արդիւնքն։ Ցորչափ Ալզաս-Լոռէն իւր ձեռքն է, Գերմանիա ապահով է որ ժամանակն իւր կողմն կը գտնուի, գերմանացման կողմն։ Ամէն տարի որ կը բոլորի, կը նպաստէ գերմանութեան ձուլման ու զօրացման գրաւեալ գաւառաց մէջ։ Ֆրանքիւռուս նիզակակցութեան անգոյութիւնն, հետեւապէս, անուղղակի հաւասարք մ'է թէ խաղաղութիւն անվթար պիտի մնայ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ։ — Շիրազի մէջ տուր և առը վերսկսաւ, չուկայն բացուեցաւ և գործերն առջի կարգաւոր վիճակը վերստանան, շնորհիւ Թէհրանի կառավարութեան ծանուցեալ անօրէնութեանց։ Ի մէջ այլոց, Գավամ-իլ-Միւլք հեռացուած է Շիրազէ, Թէհրան կանչուած ըլլալով, և նոր կուսակալն ամէն բան կարգի դրած է։ Կերեւի թէ արմնեաց կարաւանները երթեւեկն ալ պիտի սկսի, որով հայն թանկութիւնը պիտի վերնայ։

ՍԵՐՊԻՈՅ պատանի թագաւորը յատ սիրալիր կերպիւ տեսակցեցաւ իւր մօր հետ Դանուբի գետեզերեայ Գլատովա քաղաքին մէջ, որոյ բնակիչք եռանդագին ընդունելութիւն մ'ընին մօր և որդւոյն, և երեկոյին սքանչելապէս լուսազարդեցին շրջակայ բլուրներն ու տունեն և Դանուբի եզերքն, որ դիւթական տեսարան մը կը ներկայացնէր նոյն գիշեր։

ՆՈՐ ՌԱՑԻՈՆԱՆ եւս եթէ իւր նախորդին համակարծիք դանուի, որոշուած է, կ'ըսուի, անմիջապէս լուծել։

ՌՈՒՍ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ դատական նախարարը Կայսրութեան Խորհրդոյն պիտի առաջարկէ փոխել պատժական դատավարութեան մէկ յօդուածք, դատաւորներուն իշխանութիւն տալով որ ի հարկին չնչին երդուելոց անպարտութեան վճիռն, և դատն երդուելոց նոր խումբի մը առջեւ հանեն։ Ըստ արդի օրէնսդրութեան, դատարան իրաւունք ունի չնչիլ երդուելոց վճիռն զի պարագային յորում անմեղ մը անիրաւապէս դատապարտուած ըլլայ։ Դատական նախարարն այժմ կ'առաջարկէ։ «Եւ ի պարագային յորում մեղապարտ ոմն անպարտ հռչակուած ըլլայ։ Ռուս լրագիրք ոմանք կը գիտեն թէ այս յաւելուածական տրամադրութիւն չպի հանձայնիր ռուսական օրէնսդրութեան ոգւոյն, որուն համեմատ «աւելի ապէկ է որ տասն մեղապարտք արձակուին քան անմեղ մը

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (19)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՈՂԻՈ

ԻՒՋՕՐԻ ՁԱՂԱՑՔԻՆ ՈՄԻՐԸ

Ռ.

ԺԱՔ ԼՈՌԱՆ

Ըսել թէ կ'ուրախանար, ճշմարտութիւնը չէր։

Ուզեց խաղը մինչեւ վերջն առաջ տանիլ և հասցէ մը հարցուց անանկ քիրտ շեշտով մը որ ծուռ ծուռ երեսը նայեցան։ Երբ տուն դարձաւ և կանչեց պառաւ Թուէզը հարցնելու թէ ճաշը պատրաստ էր, ահագին դժուարութիւն կրեց ինքզինքը ճանչցընելու համար բարեմիտ կնոջ, որ քիչ մնաց գող կայ պոռար։

Երկու քառով բացատրեց անոր իր կերպարանափոխութիւնն, և իմացուց թէ քանի մը ամիս պիտի երթար անցուցնել ի Սկովտիա։ յետոյ գոյները կապեց, կառք մը բերել տուաւ, և քառորդ մը վերջը կ'ելնէր Մեթրոբոլիդէն-Օթէլը, ուր ինքզինքն արձանագրել տուաւ Վիլհէլմ Քէօնիգսվաթէր անուամբ։

Իր անունն արձանագրելու պահուն հարցուց թէ Պ. տը Մարսէյ անուն իր մէկ բարեկամը նոյն միջոցին օթէլը չէ՞ր գտնուեր։

Պատասխանեցին թէ այդ միջոցին Փարիզ չէր գտնուեր ան, բայց կը սպասուէր։

—Լաւ, վաղը ուրեմն, ըսաւ միտքէն։

Ժաք Լոռան, և հետեւեցաւ ծառային որ իր սենեակը տարաւ զինքը։ Մեծ խնամով կատարելէ ետք առժամեայ տեղաւորումը, որուն կը ձեռնարկէ ամէն ուղեւոր որ օթեւ կուգայ և կուզէ իր ձեռքին տակ գտնել իր արդուզարդին, իր թղթակցութեան և չատ մը սովորական մանր մունր բաներու պէտք եղած նիւթերը, Ժաք Լոռան վար իջաւ զանգակն հնչուելուն, և կուչտուկուռ կերաւ օթէլին սեղանէն, յետոյ սիկառ մը վառելով դուրս ելաւ՝ մէկ երկու ժամ պտոյտ ընելու և ժամանակն սպանելու՝ մինչեւ իր քունին սովորական ժամը։

Կամաց կամաց վեր ելաւ Լիւքսէնպուրի փողոցէն, և պուլվար հասնելուն, սկսաւ ամբոխը քննել իր ճաշէն և մանաւանդ ինքիրմէ գոհ քաղքենիի հայրական ու անտարբեր աչքով։ Բայց այս տեսարանը, որ ընդհանրապէս պարդ շրջագայողի համար հետաքրքրութեան նկարագիր հրապոյր մը ունէր, կարծես ուրիշ բան կ'ըսէր ոստիկանութեան նախկին տնօրէնին, վասնզի ատեն ատեն իր փոքր աչքերը կը վառուէին ժպտով մը, և իր ետեւէն գացող մէկը պիտի լսէր որ անիկա զարմացման և երեսին ալ հաճոյքի փոքր բացագանչութիւններ կ'արձակէր։

Իր ակռաներուն մէջէն կը մրմռար այնպէս մը որ ինք միայն հասկնայ։

—Օ՛հ, աւասիկ Վօյառը, միւս պաշտօն ունի Կռանտ-Օթէլի շրջակայքը քննելու... ատիճանի բարձրացում չէ ունեցեր, բայց ընդհակառակն ծերացեր է։

Կառք մը կ'անցնէր երկու ազնուազգի փառաւոր ձիերէ լծուած։

—Պ. տը Պ... կոմսը Փարիզ կը գտնուի... Ժօքէյի առջեւ կը կենայ... հիմակ ալ մե՞ծ շրջանակներ կը յաճախէ արդեօք։

Ճամբան չարունակելով հանդերձ Ժաք Լոռան կը տեսնէր անցուդարձն ու դարձուածները։ բոլոր ծանօթ և գաղտնի պաշտօնեայներուն ոստիկանական վերատեսչութեան որուն գլխաւոր զսպանակն եղած էր ինք, բան մը չէր խուսափեր իրմէ, ըստ երեւոյթին ամենէն փուռ միջադէպերը իրենց իսկական կարեւորութիւնը կը ստանային իր առջեւ։ անդամագէտի մը պէս որ մարթին տակ կը նշմարէ կամ կը զուշակէ երակները, ջիղերը, ոսկորները մարդկային մարմնին, ինքն ալ կը դպար, կը տեսնէր ամբոխ կոչուած այս մեծ մարմնին մակերեւոյթին տակ ոստիկանութեան բոլոր զսպանակներուն յուզուիլն ու շարժիլն։

Հանդիպած կոչուած դիմուորի մը հաճոյքով, —որ կը գտնէ իր նախկին գունդին մարդանցն իր նախկին ստորադրեալներուն ձեռքով, —տեսաւ և հաստատեց թէ անոնցմէ ոչ մէկը չէր ճանչցած զինքն իր ծպտանքին տակ։

Այսպէս, Մասլէնէն մինչեւ Ժիմնազ պարտէզն հոգ Մեթրոբոլիտէն-Օթէլը զարձաւ, եւ պատկեցաւ առանց մտածելու այն գործին վրայ որուն համար բաժնուած էր Մոնմարթրի իր մենարանէն և իր սիրելի սովորոյթներէն։ Արդարեւ, ինչի՞ կը ծառայէր ուզեղն յոգնեցուցնել հաւանականութիւններ երեւակայելով, քանի որ բոլոր թելերն այն գործին որուն համար իր աշակցութիւնը խնդրած էին, յանձնած էր։ Ռուսիայէն 5½ միլիոն ֆր.ի ապրանք գնած է, բայց հոն զրկածն ոչինչ է։ Աւստրիա և Անգլիա ի Պուլկարիա ապրանք մոցնող գլխաւոր երկիրներն են։ Ցեղով կուգան, բայց մեծ տարբերութեամբ, Թուրքիա, Ռուսիա, Գերմանիա, Պելճիա և Ֆրանսա։ Պուլկարիոյ հողն այնքան բերրի է որ աւելի մեծաքանակ արմտիք պիտի կրնայ հանել յառաջիկային։

ԵՐԵՒԻՐՆ ՈՒՐ ԴԱՐԵՆԶԵՆԻՐ ԿԸ ԴԱԴԱԿԻՆ

Երուսաղէմի անգլ. հիւպատոս Պ. Տիզսըն կը ծանուցանէ Պաղեստինի և Անգլիոյ միջեւ ուղղակի վաճառականութեան զարգացումը։ Քարտիվէ Եաֆա հանքածուխ կը բերուի Եաֆա-Երուսաղէմ երկաթուղւոյն համար։ Եաֆայի պատուական նարինջներուն արտածումն եւս ուղղակի է այժմ։ Առաջ նարինջը Բոռ-Սայիտ կը զրկուէր եւ անտի Անգլիա գացող շոգենաւ կը գրուէր։ Ասոնք յաղագում և նարինջներու մնասում։ Հիմա Տեարց Կուտիէր և Ընկ. շոգենաւք ուղղակի Լիվերբուլ կը տանին։ Եաֆայի նարինջներուն երեք-հինգերորդ մասը Լիվերբուլ կ'երթայ, մնացեալն Աւստրիա և Եգիպտոս։ (Հապա Կ. Պոլիս եկա՞ծն ինչ է։) Նարնջի հունձքին սկիզբն տասն օրն անգամ մը շոգենաւ կը հանուի, 15—20,000 սնտուկ տանելով, առ մէն մի սնտուկ 1 չիլ 8 քէնէն 3 կամ 5 չիլին բեռնագին վճարելով։ Մնացեալ տարւոյ ամբողջ արտածումն եղաւ 248,000 սնտուկ։

Եաֆա-Երուսաղէմ երկաթուղին 260,000 անգլ. ոսկւոյ չինուեցաւ, և կը բանեցնէ Ֆրանսական ընկերութիւն մը, որ հինգ տարուան համար վարձու բռնած է, տարեկանը 24,000 ոսկւոյ։ 54 մղոնի հեռաւորութիւնը կատարուելք կը կտրեն 3½ ժամէն։ Նեղ գծով չինուած է։ Անգլ. ընկերութեան մը Հայֆայէ ի Դամասկոս չինել ձեռնարկած երկաթուղին առեւտրական մեծագոյն կարեւորութիւն պիտի ունենայ։

Պաղեստինի Հրեայ Գաղթականութեանց մէջ գիւղագործութիւնը կը զարգանայ, թէև սպառում մը տակաւին միայն Պաղեստինի և Եգիպտոսի յատուկ է, ուրիշ տեղ չի զբաղուիր։ Անցեալ տարի հրէական գաղութի մը միայն կէս միլիոն մետր արթատունկ գնեցին «Ամերիկայի» տեսակներէն։

ԲԱՂԱԲԱՆՔ

«Մարսիլիոյէն Փարիզ.—ժամը 7.25ին հասաւ։
ժամը 8.15ին հասաւ։

«Տէրն որ Մարսէ առ Փոշրէն Մեթրոբոլիտեն-Օթէլն, ի Փարիզ։

«Վեց օրէ ի վեր լուր չունիմ Պ. տը Մարսէյի վրայ, քնա՛ւ պատասխան ո՛չ նամակով, ոչ հեռագիրով. մեծ անձկութեան մէջ եմ. խնդրեմ պատասխանեցէք խլպտն թէ ո՛րչափ ժամանակէ ի վեր Պ. տը Մարսէյ մեկնած է Փարիզէն, և ո՛ւր։»

—Եւ դուք ալ պատասխանեցի՞ք։

—Անշո՛ւշտ, պարոն։ Պատասխանեցի Տիկ. տը Մարսէյի թէ ամուսինն ութ օրէ ի վեր մեկնած էր մեղի ձգելով իր արկղները, առանց ըսելու ուր երթալն, որմէ ենթադրած ենք թէ իր բացակայութիւն երկար չպիտի տեւէ։

—Բնաւ արկղ չտարա՞ւ հետը։

—Ներեցէք, պարոն... փոքր պայուսակով մը և առջի օրը գնած նկարչական գործիքներովը մեկնեցաւ։

—Ատոնք փոխադրելու համար կառքո՞վ գնաց։

—Այո, պարոն, կիսակառքով մը զոր սպասաւոր մը գնաց բերաւ։

—Ձեր սպասաւորը կը յիշէ՞ թիւը։

—Դիւրին է հասկնալը, եթէ կուզէք։

—Դուշմ, վասնզի կառապանները ընդհանրապէս բաւական ազէկ յիշողութիւն ունին, և եթէ կառքը գտնենք, թերեւս կարենանք գիտնալ թէ Պ. տը Մարսէյ ո՛ր կայարանն իջած է։

(Շարունակելի)

դատապարտուի սխալմամբ»։ Մեծն Պետրոս այս սկզբունքն յարգած է իւր զինուորական օրինագրքին մէջ, որ մեղմ չէր սակայն։ Կատարինէ Բ. կայսրուհին նոյն սկզբունքն որոշակի յայտնած է իւր հռչակաւոր Հրամանագին մէջ, և անտի անցած է ռուսական արդի օրինագրքին մէջ ի պատժական մասին։ Ռուս լրագրքը կը գրեն նաեւ, իբրև փորձով հաստատեալ իրողութիւն, թէ ռուս երդուեալք միշտ հաստատած են ուրիշներուն արձակած դատապարտութեան վճիռները, խնդիրն անգամ մը լսուած, ծեծուած և վճռած համարելով։ Եւ առաւելագոյն իրաւամբ կրնայ մտածուիլ թէ պիտի վաւերացնեն ուրիշ երդուելոց արձակած վճիռներն երբ անպարտութեան վճիռներ են անոնք։

ՖԻՐԱՆՁ ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ գահաժառանգն Աւստրիոյ, որ ուխտարկի շուրջը պտոյտ մը կ'ընէ և այս օրերս Ամերիկա կը հասնի, Ատլանդեան Ովկիանոսին եւրոպական կողմէն դառնալու վրայ ըլլալով, Անգլիա պիտի հանդիպի, և Վիքթորիա Թագուհւոյն շնորհակալութիւն պիտի յայտնէ Հնդկաստանի մէջ ի Սէյլան անգլիհնդիկ իշխանութեանց կողմէ իւր դատ փայլուն ընդունելութեանց համար։

ՊԻԶՄԱՐԲ ԻՇԽԱՆ իւր բժշկին՝ Տքթ. Շվէնինկէրի խորհրդով եղանակիս մէջ Բիսինկէն պիտի երթայ ջուրերը մտնելու։

ՊԷՐԿԷՏՈՐԻՈ վարժարանց 800 աշակերտք և աշակերտուհիք Ֆրիարիխսրուէ գացին, և իրենց յարգանքը մատուցին ծերունի իշխանին, ի պատիւ իրեն յօրինեալ կարգ մը երգերով։ Աղջիկներուն ամենէն պզտիկն ապա փունջ մը մատոյց, և ըսաւ։ «Մենք որ գրեթէ կ'ողջունենք՝ այսօր պզտիկ ենք, բայց և այնպէս, քու վրայ մեր սէր մեծ է»։ Պիզմարք հայրական խրատներ խօսեցաւ։

ԱԶԳԱՔԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ամեն։ Ս։ Պարիզիոյ Հայրը վաղն առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, որուն տօնախմբութիւնն է։

Յաւարտ Պատարագին, պաշտօն պիտի կատարուի ի հանդիսաւոր հոգւոյ Գաղդեան դերդաստանի ննջեցելոց։

Ֆիլիպէի եկեղեցւոյն հոգաբարձութիւնը գրած է ի Պարիզիոյ թէ տեղւոյն ազգային վարժարանի շէնքն հինցած ըլլալով՝ պէտք տեսնուած է վերաշինել զայն։ Այս շինութեան համար երկու հազար ֆրանքի գումար մը անհրաժեշտ է։ Հոգաբարձութիւնը խնդրած է դիմումի մը ընծայել իւրեն։ Խնդիրն յանձնուած է Ցմտեսական խորհրդոյ նկատմամբ։

Տարանելէն կը հաղորդեն մեզ, թէ քաղաքին ազգ։ վարժարանին տարեկան քննութիւնը կատարուեր են մայիս 1էն 9, յաջող արդիւնքներ տալով։ Հայերէնի, թուբերէնի ու ֆրանսերէնի քննութիւնը տեղի ունեցեր են եկեղեցիին մէջ, յաջորդաբար երեք օր, ի ներկայութեան հայ և օտարազգի բազմաթիւ անձանց։ Տեղւոյն Մէարիֆի Տնօրէն Իսայիլ Հագդէ էֆէնտի անձամբ ներկայ գտնուելով թուբերէնի քննութեանց, ի նշան գոհունակութեան պաշտօնապէս վաւերացուցեր է վարժարանին կողմէ չորս շրջանաւարտներու տրուած վկայականները։

Տարանէլի ֆրանսական հիւպատոս Պ։ Բապանէլ ևս՝ Ալլէոնս Իւրպէլէի տեղւոյն տնօրէնին հետ ներկայ գըտնուելով ֆրանսերէնի քննութեանց, այնքան գոհ մնացեր է որ իսկոյն իր դասական հիւպատոսական զրկելով, փառակազմ երկու գրքեր բերել տուեր և ֆրանսերէնի մէջ յատաջադէմ երկու աշակերտներու նուիրեր է իր ձեռքով։ Այս աշակերտներն են Պ։ Պ։ Արտաշէս Պէրպէրեան և Գաբրիէլ Պարտիզպանեան։

Տարանէլի ազգայնոց իրենց դըպրոցին նկատմամբ ունեցած հոգածութիւնը գոհութեամբ կը ընդունուի։ Վարժարանին հոգաբարձութիւնը, անօրէն Միհրան էֆ։ Անանեան և ուսուցչական մարմինը խնդակցութեան արժանի են։

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԱՐՄԱՇՈՒ

1. Դպրեվանուց Վարչութիւնը ի նկատի առնելով գարնանային եղանակին բացուելով՝ ուխտաւորաց մօտալուտ գալուստը, այժմէն հոգ տարած է ամէն դիւրութիւններուն։

2. Վանուց յատուկ պահապաններն պիտի ընկերանան մինչև ուխտաւորաց իրը ուղեցոյց, քանի որ Վեհափառ Կայսեր շնորհիւ տեղական կառավարութեան աչալուրջ հսկողութեամբ կատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ Նիկոմիդիոյ և Արմաշու ճանապարհաց մէջ։

3. Մասնաւոր խնամ տարուած է հարթել տալու ճանապարհին ինչ ինչ մասերը։

4. Գարնանային եղանակին մէջ շատ աւելի հեշտ և ապրելի է այդ ճանապարհորդութիւնը, և ժամանակն ալ յարմարագոյն է բարեպաշտ ուխտաւորաց՝ որք առանց ազմուկի իրենց ջերմեռանդութիւնը կատարել կը սիրեն։

5. Վանուց մէջ ալ հիւրընկալութեան դիւրութեանց համար պէտք եղած խնամքը պիտի տարուի, որչափ տեղական պարագայք կը ներեն։

6. Նիկոմիդիոյ մէջ վանուց գործակալութիւնը պատրաստ է օգնել և փոխադրութեան միջոցները հայթայթել, բաւական է որ ուխտաւորք անմիջապէս դիմեն առ Մէհրան էֆէնտի Ամենասեան ի Նիկոմիդիա։

14 մայիս 1893

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ՇԻՐԻՄԸ

Վարամեռիկ բանաստեղծին յիշատակն յարգողներուն, —հանուր ազգայնոց, — և թատերական գործին համակրողներուն ճշմարտապէս հաճելի լուր մը տալ կը վուիթանք, ծանուցանելով թէ Դուրեանի Թարգմն կամ Թշնամանէր անուն թատերգութեան ներկայացման արտօնութիւնն առնուեցաւ երէկ Տիրան էֆ. Փափազեանի ձեռամբ։

Նէբէյարին գործօն հեղինակը՝ Դուրեանի գործերուն հրատարակիչ Էքսէրճեան և Պալէնց էֆէնտիներուն հետ համախորհուրդ՝ ձեռնարկած է այս գեղեցիկ թատերախաղը ներկայացուցեալ տալ Մնակեան վերակազմեալ թատերախումբին միջոցաւ, առաջին անգամ ի Սկիւտար և երկրորդ անգամ ի Բերա։ Այս կրկին ներկայացմանց հասոյթը պիտի յատկացուի բանաստեղծին շիրիմը երկաթեայ գմբեթաձեւ շրջանակի մը մէջ առնելու, ծաղիկներով և մշտադալարներով զարդարուն, զի Դուրեանի գերեզմանը շրջապակ չունի։

Այս գովելի նախաձեռնութիւն արժանի է ամէն հոմակրութեան։ Սոյն ձեռնարկին իրագործումն յաջողապէս ի գլուխ հանելու համար ակնկալուած օժանդակութիւնը անտարակոյս չպիտի ղլացուի ազգայնոց կողմէ։

Հինգշաբթի օրը Ազգ։ Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ Արշակ Հիմ. Մեսէֆճեանի, (լուսանկարիչ ի Սկիւտար) նշանախօսութիւնն ընդ Ազն. Օր. Էօժէն Սագաեանի, (որ ի Գաղղիոյ), երկու կողմանց ազգականաց և բարեկամաց ներկայութեան։

Հրատարակուեցաւ Պ. Դուրեանի ՏԱՂՔ ԵՒ ԹԱՏՐԵՐՈՒԹԻՒՆՔՆԵՐ գործոյն երկրորդ տպագրութեան 15րդ փօքմանն։

Կեդրոնատեղին Պալենց գրատուն, Գալիս

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Մնակեան թատերախումբն այս գիշեր Թէվֆիք Պաշլի Թագաւորական թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ Յսէֆ Եալէբապահ թատերգութիւնը՝ ի նպաստ վարդեվի և ճարտար դերասանի մը, Պէնկլեան էֆէնտիի, որ 37 տարիէ ի վեր բեմական կեանքով զբաղած ու չէ կորնցուցած իր աշխոյժը ու կորովը։ Եղանակին վերջերը, երբ Բերայեցիք կը պատրաստուին գիշերը ցրուիլ, անսովորակոյս պիտի ուզեն իրենց ներկայութիւնը չի զլանալ այն ներկայացման։

Ֆասուլեանեան թատերախումբն ալ Սկիւտարի Ամերիկեան թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ՝ այս գիշեր Մոնթէ Խրիստոն, և յաջորդ շաբաթ գիշեր՝ Երբեմնի Հիւանդը։ Սկիւտարի ազգայինք այնքան ատենէ ի վեր հայերէն ներկայացում չտեսնելու առթիւ չէին ունեցած, որ տարակոյս չկայ թէ այս երկու ներկայացումներուն ալ բազմութեամբ պիտի դիմեն։

ԱՌԻԹԼԷՆ ՕԳՈՒՏ ԲԱՂԵԼ

Հայերէնին, Ֆրանսերէնի, Պատմութեան, Թուաբանութեան եւ Զեւագրութեան մէջ հմուտ եւ նպաստաւոր՝ ու երկար տարիներ ի վեր զպրոցի մէջ տեսչութեան պաշտօն կատարող օրիորդ մը կը փափաքի կեդրոն բաղաքի մը մէջ տեսչութեան պաշտօն վարել եւ ի հարկին վերոյիշեալ դասերն ալ ստանձնել։

Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։

601 1—5

Պատ. և Տիկին Ս. Աստուրեան իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամէն բարեկամաց որ անձամբ կամ նամակաւ իրենց ցաւակցութիւնն արտայայտեցին իրենց մօր մահուան առթիւ։

Ընտրեալ Հատուածներ

ՍԷԼԱՄԼԷՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վ.Հ. Սուլթանը միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ այդ մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայսերական վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռուսական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, գերմանական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, աւստրիական դեսպանատան խորհրդականն ու կինը, Աթէնքի աւստրիական դեսպանը, պապական նուիրակ Տ. Պոնէթի, ռումանական դեսպանը, առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը, անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սրը Հ. Սանտման ու կինը, պուլկարական գործակատարը, Օսմ. Պանքայի տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ և հարիւրի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ամենը սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ։ — Երէկ, ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն յետոյ, ռուսական դեսպան Պ. Նելիտօֆ և յետոյ՝ գերմանական դեսպան Ռատօլին իշխանը Վ.Հ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ։ — Կայսերական մը համաձայն երէկ եւս Սուլթանիէ վարժարանին պաշտօնեայք, ուսուցիչք ու աշակերտք Բեազրտխանէ դնացին և առաւօտ ու երեկոյ երկու անգամ՝ ճաշեցին։ Բանախօսութիւնք արտասանուելով բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց Վ.Հ. Սուլթանին։ Զինուորական նուագածուայ խումբ մը մինչեւ իրիկուն ատեն ատեն նուագեց։ Կայս։ պարատան լուսանկարիչ Ապտուլլահ Եղբարք պաշտօնէից, ուսուցչաց և աշակերտաց խմբովին լուսանկարները պատրաստեցին, որք պիտի մատուցուին Վ.Հ. Սուլթանին։

Երախտագիտական ուղերձ մը պատրաստուեցաւ մատուցուելու համար յատուկ կայսերական գահոյքի։

ՊԷՎԿՐԱՏԻ օսմանեան նորընտիր դեսպան գնդապետ Թէվֆիգ պէյի յանձնարարագրերը պատրաստուած ըլլալով՝ Թէվֆիգ պէյ ի մօտոյ իւր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

Նախորդ դեսպան Ֆերիտուն պէյի հրաժեշտի գրերը պատրաստուած են և Թղթատարով պիտի զրկուին։ Ֆերիտուն պէյ զայրս Ալէքսանդր թագաւորին մատուցանելէ յետոյ պիտի մեկնի Պէլկրատէն։

Կայս։ Իրատէ մը հրամայած է հանդատեան թոյլ յատկացնել Ֆերիտուն պէյի։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ։ — Բ։ Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ։ Դարբիել էֆէնտի Նորատունկեան, որ արձակուրդով Իտալիա կը գանուէր ընտանեօքներ, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ առաւօտեան Լոյտի Մէո

չգենաւով։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՅ արտօնատէր Պ. Բաուլա, որ մայրաքաղաքս դարձաւ, չէ յաջողեր դրամատերաց խումբ մը կազմել Էսկիշէհր-Քոնիա և Էնկիւրի-Կեսարիոյ գծերուն շինութեան ու շահագործման համար։ Երբոպիոյ սեղանաւորական հրապարակներուն արդի վիճակին մէջ, գերման մեծ դրամատերաց դէպ ուղղած պատասխանատուութիւն ստանձնել։ Նոյնպէս ի Բարիզ և ի Լոնտոն։ Պ. Բաուլա չէ կրցած համաձայնիլ նաեւ շինութեանց ձեռնարկու Վիթալի կոմսին հետ։ Այս վերջինը յիշեալ երկու գծերու շինութեան համար կը պահանջէ իւրաքանչիւր քիլոմէտրին՝ 120,000 ֆրանք, իսկ արտօնատէրը կ'առաջարկէ 70.000 ֆրանք տալ։

ԹՈՒՂԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ։ — Պէյքօզի Համիտիէ գործարանի ընկերութեան բաժնետէրաց տարեկան ընդհ։ ժողովը տեղի ունեցաւ նախընթաց օր, Պ։ Ժ։ Ռ։ Թօմսընի նախագահութեամբ։ Կարդացուած տեղեկագրէն կ'երեւի որ, ընկերութեան կազմական կանոնագրին համաձայն՝ 49,500 ոսկիի պարատոմս հանուած է, որուն մէկ մասը գործածուած է գործարանին շինութիւնն ամբողջացնելու և մնացեալն ալ դրամագլուխի յատկացուած։ Գործարանը յատ բանուկ վիճակի մէջ է և մեքենայները պիտի կրնան գլխէն ցորեկ անընդհատ բանիլ։ Տնօրէնները գոհունակութիւն յայտնած են իրենց ընդունած յանձնարարութիւններուն համար և այն կարծիքէն են թէ պաշտօնէութիւնն ու գործակատարը կատարելապէս կարող են այս գործարանին համար, ուր ամէն տեսակ թուղթեր պիտի պատրաստուին։ Դադարեալ տնօրէն ձեվատ պէյ վերընտրուեցաւ։

ՖՕՆ ՏԷՐ ԿՈԼՁ ՓԱՇԱ։ — Լ։ Հերբերտ կը հաղորդէ թէ ներկայ մայիս 3/15ին աւարտած ըլլալով օսմ։ կայսերական կառավարութեան հետ Ֆոն տէր Կոլձ փաշայի պայմանագրոյն պայմանաժամը, զօրավարը փափաք յայտներ է բրուսիական գործօն բանակին մէջ վերահաստատուելու։ Ն։ Վսեմութիւն ընտանեօք Պրուսա կը գանուի այս պահուս և ի գարձին՝ քանի մը շաբաթ պիտի մնայ մայրաքաղաքս, իւր անձնական գործերը կարգադրելու համար։

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳԻՆԸ։ — Մանիֆէս։ կ'իմանայ թէ Նախարարաց խորհուրդը քննութեան առած է ծրագիր մը որուն համեմատ 10 փարայի յաւելում մը պիտի ըլլայ ծխախոտի Ա։ Բ։ Գ։ և Դ։ կարգի էֆէնտիներուն վրայ։ Այս յաւելման հասոյթէն՝ տարեկան 20,000 ոսկի պիտի յատկացուի Համազգային Անկեանոցին և մնացեալը պիտի յատկացուի մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան ու առողջապահիկ միջոցներուն։ Եղեսական Նախարարութեան կարծիքն հարցուած է այս ծրագրոյն վրայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան հաշուական գործառնութիւնները քննելու համար կազմեալ յանձնաժողովն հաստատած է թէ այդ գործառնութիւնք ամենայն կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցած են։ Յանձնաժողովը գովելով հաշուակալ Շիւքրի պէյի ջանքերը՝ տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ԴՈՒՏԱԿԱՆ Նախարարութեան պաշտօնական լրագիրը՝ ձեբլիէէ Մէհաֆէթ, Վեհ։ Սուլթանի զգակալութեան տարեդարձի օրէն սկսեալ ամեն օր պիտի հրատարակուի։

ՀԱԼԻՔԱԼԻ անառնաբուժական ու երկրագործական վարժարանին համար գընուած բժշկական ու երկրագործական գործիները քննելու և անոնց՝ պահանջուած պայմաններու համապատասխան ըլլալը քննելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է, որ կը բաղկանայ երկրագործական մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ Էրամ էֆէնտիէ, երկրագործական կեդրոնական քննիչ Ադաթօն էֆէնտիէ և երկրագործական քննիչ Մազհար ու Օհան էֆէնտիներէ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ։ — Շեբղեթճեան Յակոբ էֆէնտի, որ մենաշնորհ խնդրած է Շիշխանէ պահականոցէն մինչեւ Շիշլի Կ։ Պոլսոյ Արուեստահանդէսի վայրն՝ և անտի մինչեւ Մասլաք ու Պէյօղլուտէրէ շոգեկարգ թրամուէյի գիծ մը հաստատելու համար, գծին յատակաձեւերն ու քարտէսները պատրաստած, հարկ եղած ապահովութիւնը տուած և օսմանեան անանուն ընկերութիւն մը կազմած է։

—Օսմանեան հպատակ անձնաւորութիւն մը եւս արտօնութիւն խնդրած է կարմիր ծովու եգերքներէն կուանօ կոչուած թռչնոց ծիրտի արտածման համար և աւելի նպաստաւոր պայմաններ առաջարկելով։ Ցայսմէ է թէ Պելճիացի մը եւս միեւնոյն արտօնութիւնը խնդրած էր։

ՈՐԹԱԼՈՒԻԹԻ ՆՇՄԱՆ համար պատրաստուած կանոնագիրը պիտի քննուի Պետական Խորհրդոյ կողմէ։ Խորհուրդը հրաւիրած է երկրագործական մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ Էրամ էֆէնտին, որպէս զի ներկայ գտնուի կատարելի խորհրդակցութեանց և տայ հարկ եղած բացատրութիւնները։

ԱՐԿԱԾՔ։ — Պէյքօզի եալը գիւղին մէջ անցեալ օր արկած մը պատահեցաւ։ 16—17 տարեկան հրեայ օրիորդ մը՝ Նսթեր՝ իւր տան դրանը առիւս կեցած էր անցուդարձը դիտելու համար, երբ յանկարծ հրացան մը պարպուեցաւ և արձիձները աղջկան երեսը վիրաւորեցին։ Նսթեր անմիջապէս բժշկոյ կողմէ խնամուեցաւ։ Վէրքերը վտանգաւոր չեն։

—Սէլանիկի Տրամա գաւառին մէջ Խոհէմ անուն լարախաղաց մը չուանի վրայ խաղեր կատարած պահուն, չուանը կապուած գերանը կոտրեր և Խոհէմ գլխիվար իյնալով անմիջապէս մեռեր է։ Խեղճ լարախաղացին գլուխը ու ոսկորները ջախջախուած էին և լեզուն ատամներուն մէջ տեղը մնալով կտրուած էր։

—Անցեալ օր Սէլանիկէն մեկնող կառախումբը Զէյնել անուն մարդ մը կոխուեր է։ Զէյնելի գլուխը ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով, Սէլանիկ տարուեր և հիւանդանոց մը փոխադրուեր է։

ԱԶԴ։ — Օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան թղթակ հասոյթից ընդհ։ տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել Մերձին-Թարսուս-Ատանայի երկաթուղւոյն պարտատոմսերն ունեցողներուն (1994 հատ, 64850 օսմ։ ոսկւոյ անուանական արժէքով) թէ անոնց դրոշմի տուրքն ըստ օրէնի վճարուած ըլլալով, կրնան իրենց պարտատոմսերը ներկայացնել դրոշմի կիսդոնական գրասենեակը (Ղալաթիոյ մաքսատան չէնքին մէջ) ուր դրոշմի ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց ծախքի, մինչեւ որ յետոյ 64,850 ոսկւոյ գումարին հասնի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

12|24 մայիս 93

ԳՐԲԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Հանգուցեալ Ահմէտ Վէֆիգ փաշայի ճոխ մատենադարանին գրքերն հրապարակաւ ճուրդի պիտի հանուին յուլիս 15 էն սկսեալ։ Մատենադարանն այցելելու և ուրիշ տեղեկութիւններ ստանալու համար դիմել արտաքին գործոց նախարարութեան մէջթուպճի Վսեմ։ Մինիր պէյին, որ Ահմէտ Վէֆիգ փաշայի ժառանգութեան խնամակալ կարգուած է։

Յիշեալ մատենադարանը կը պարունակէ Երէւ հապար ու՝ հարիւր յիսունէնգէկ հատոր գրքեր, մեծաւ մասամբ ձեռագիր հաւաքածոյներ, որոց թուրքերէն և ֆրանսերէն մէկ ցուցակն հրատարակուած է Պաղտատեան տպարանէն՝ առանձին տետրակով։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Մայիս։ —Հունգարական պատուիրակութեան մէջ նախագահ կոմս Ապտար Անտրաշի յայտարարեց թէ խաղաղութիւնն ապահովեալ կրնայ նկատուիլ ամեն տեսակէտով։ բայց և այնպէս, չէ կարելի դանց ընել մեծաքանակ ծախքեր, խաղաղութեան պահպանման համար։

—Սեր։ Լէրան իշխանն երեկոյթէն խորհրդակցեցաւ Քալնոքի կոմսին հետ։

—Կայսրը ներկայ էր Աւստրիոյ արդի խորհրդարանական դրութեան հիմնադիրներէն Պարոն ֆոն Շմէրլինկի հոգեհանգստեան պաշտօնին։

ԱԹԷՆՔ։ — Ոսկւոյ տարբերութիւնը թղթադրամէն՝ 100 ի դէմ 180ի բարձրացաւ։

ՍԷԹ (Ֆրանսա)։— Հոս հինգ դէպք հնտահտակերպ։

ՊՐՈՒՍԻԼ։—Պելժիոյ Երեսփ։ Ժողովը 20ի դէմ 76 քուէով հաւանեցաւ Ֆրանսայի Երեսփ։ Ժողովոյ երկու գործաւորական անդամներուն արտաքսման Պելժիայէ։

ԼՈՆՏՈՆ։—Սիմլայէ կը հեռագրուի թէ Բաւիրէ դարձող սպայ մը պատմած է թէ Ռուսք Մուրղապ գետի վրայ 1,600 զօրաց բանակեցող մը հաստատած են, և կ'ըսուի թէ պէտք եղած զօրք ալ եկած է, և թէ Ռուսիա ուրիշ զօրք պիտի զրկէ Աքսոս գետի հովիտը։

Վակտրան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 15 Մայիս

ԼԵՌԹԱՅԻՆ ՓՈՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

3 տարիս Լոնդոնի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 92½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երկիկ երեկոյ զոյ. (Միայ. Դ։ Մէջի)	23 34
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն թանցուեցաւ »	23 34½
Կէս օրին »	23 34½
Թանվիրաանը Օսմանիէ. երկիկ երեկոյ	— —
» » Ժամ Տին	— —

ԼԵՌԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԱԳԻՐՔ

Գոնտա Թիւն	Մէջի	54 50
»	»	33
»	»	25

ԲԱՆԿՆԵՏՈՒՐՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 20
Քրէտիի Ժէնէրալ	» »	7 28
Գանք տը Բոնա.	» »	4 22
Օսմ. Նամիէ Վարկ օր.	» »	4 20
Ռէմի	Օսմ. Ոսկի	16 17
Թրամուէյ	» »	567 ½
Օսմ.Պանքայի Գրկ։	» »	495
Մուսկիրի երկաթուղի	Ֆր.	89 ½
Բամնեմուդի Լաբրիսմի		50

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 45
» » 4 ½ %	106 05
Օսմանեան բոնսօլիտ Մէջի Դ.	21 85
Օսմ. մասու. արժեկագիր	488 12
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան երկաթուղի	90 25
» Բէժիի բամնեմուդիք	373 75
Պանք Օթոման	593 12
Քրէտի Լիոնէ	762 50
Իտալական Ռանթ 5 %	94 90
Եգիպտական միացեալ	502 18
Չէր Լոնտրայի վրայ	25 285
Ռանսնիէ Օսմանեան բոնսօլիտ)	383 12

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Մայիս

Անգլ. բ։ Ինսօլիտ	98 56
Օսմ։ » Բէրի Դ.	21 50
» » » Ա.	54 50
» » » Բ.	33
» » » Գ.	22 37
Օսմ։ փոխառութիւն 1871	96
Թախառութիւն 1877 (Տէ Գանա Լոն)	94 25
Պանք Օթոման	13 50
Այտոնի երկաթուղի	16
Դասագրի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (Ինդիգիզ)	99
սուանմ. (բրիվիլիժիէ) 1890	— —
Օսմանեան (փոխառ. Թոշիսս)	105 25
Հելլենական	50
Թախառանակութիւն Փարիզի վրայ	25 436

ՊԵՐԼԻՆ, 25 Մայիս

Օսմանեան երկաթուղի	89 70
Օսմ. Բէժի	199
Փոխառանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 300
» Փարիզի »	80 70

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Մայիս

Փոխառանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 90
» Փարիզի »	49 20
Օսմանեան Բէժիի բամնեմուդիք	182 50
» երկաթուղի	30 30

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ

Տէր Յիսուսի յարութենէն յետուն և Համբարձումէն յերկինս տասն օր յետոյ կ'ելնէ Սուրբ Հոգին վերնատան մէջ, ուր հաւաքուած էին բոլոր Առաքեալներն և սուրբ կոյս Մարիամ Աստուածածին, և կ'աղօթէին։ Որովհետեւ անհնար է որ քրիստոնէական վարդապետութիւնք աշխարհէս ընդունուէին առանց Աստուածային մեկ նոր ազդեցութեան և մարդկային միտքը համոզուէր քրիստոնէական ճշմարտութեանց, ուստի Յիսուս իւր մահէն առաջ խոստացաւ թէ պիտի զրկէ Հոգին Սուրբը։ «Նա ուսուցցէ ձեզ զամենայն և յիշեցուցցէ ձեզ զամենայն զոր ինչ ասացի։» Աւետարանի քարոզութեան ի հաստատութիւն՝ Տէր Յիսուս կը խօսէր առ Առաքեալս, այս անգամ Հոգին Սուրբ կը խօսէր յԱռաքեալսն, որպէս զի սոքա նոր ուժով մը քարոզ հանդիսանային Բանին կենաց։

Յիսուս երբ կը մեկնէր աշխարհէս, տեսնելով թէ իր աշակերտներն ի սուգ տխրութեան համակուած են, կը յուսադրէ ըսելով. «Եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լայ էր ձեր, զի ես առ Հայր երթամ»։ Յիսուս պիտի երթար առ Հայր, որպէս զի իջնէր Մխիթարիչը, իջնէր Հոգին Սուրբ, ի կատար ածելու համար մարդկային ազգի փրկութեան խորհուրդն ի մեզաց։

Երբ Տէր Յիսուս խոստացաւ աշակերտներուն թէ պիտի զրկէ Հոգին Սուրբը, իր այս կոչակը ըրաւ, «Զիաղաղութիւն թողում ձեզ, զիաղաղութիւն զիս տամ ձեզ, ոչ որպէս աշխարհքս տայ, տամ ես ձեզ»։ Ինչ էր այս խաղաղութիւնը։ — Այս այն խաղաղութիւնն էր զոր Քրիստոս միայն կարող էր տալ աշխարհի, խաղաղութիւն հոգեւոր, զոր չպիտի կրնային վրդովել ոչ բնական արկածներ և ոչ մարդկային բուռն կրից փոթորիկներ։ Այս

անվրդով խաղաղութիւնը յաւիտեան պիտի տիրէր, վասն զի բերանն Աստուծոյ այլ եւս բացէ ի բաց կը յայտարարէր սա վճիռը թէ՝ չար սատանան աշխարհէ դուրս պիտի ձգուի։

Յիսուսի յարութիւնէն յիսուն օր անցած էր և նորա թշնամիներն այնպէս կարծած էին թէ մարեցաւ այն կրակը, զոր Յիսուսի յարութեան լոյսը վառած ու պահ մը հրդեհած էր երուսաղէմ։ Այլ եւս քահանայապետներ և դպիրներ, Փարիսեցիներ և Սադուկեցիներ չար դոհ էին, զի այն համբաւն թէ Յիսուսի մարմինը իր աշակերտները գողցան և թէ առաքելոյ վախկոտ լուութիւնը ուրթաքմաբուրառանձնութիւնը՝ բաւական եղած է մարքերն հանդարտեցներու, այլ ահա նոր իմն նշան, հրա՛շք անակնկալ, զի «Եղեւ յանկարծակի հընչիւն երկնից՝ եկեալ իբրեւ սաստիկ հողմոյ և ելից զամենայն տունն յորում նստէին»։ Ով զարմանահրաշ տեսարան, հողեղէն բերաններ հրեղէն լեզու կառնուն այսօր, կը դղրդի բովանդակ երուսաղէմ, կը աքանչանան Հրեայք, լսելով որ առաքեալք այն տրդէտ ու վախկոտ Գալիլեացիներն այլև այլ լեզուներ կը խօսին և անվեհեր քարոզ կը հանդիսանան Յիսուսութեան։ «Եւ ասէին ցմիմեանս, զի՞նչ կամիցէ այս լինել»։ Բայց չարամիտ բերանները փարատելու համար այս հրաշալի տեսարանին տպաւորութիւնը, կըկըսին ծաղրելով հծծել հոս ու հոն թէ առաքեալք գինովցեր են։

«Գինովութիւն, կը գոչէ Պետրոս խսկոյն, Ով Իսրայելացիներ, այն Յիսուսը, զոր դուք փայտի վրայ գամելով խաչեցիք և մահուան մատնուած կարծեցիք, նա խորտակելով մահը, «Քանզի ոչ էր հնար ընկալեալ նմա ի նմանէ», յարեաւ, և ինքնազօր բարձրացաւ առ Աստուած, և «Զաւետիս Հոգւոյն Սրբոյ ընկալեալ ի Հօրէ՝ սփռեաց զայս, զոր դուք իսկ տեսանէք և լսէք»։ Յետոյ Պետրոս կը հնչէ իր խօսքը։ «Արդ՝ ճշմարիտ գիտասցէ ամենայն տունն Իսրայելի, զի և Տէր զնա և Օծեալ Աստուած արար, զայն Յիսուս զոր դուքն խաչեցիք»։

Պետրոսի այս ազդու քարոզութեան վրայ նոյն օրն խսկոյն երեք հազարի չափ անձեր հաւատալով Յիսուսի Քրիստոսի, կը մկրտուին։ Եւ այսպէս քրիստոնէական եկեղեցին այս օրուընէ իր յաղթական առաջին քայլը կ'առնու, կատարուելով Տէր Յիսուսի այն խօսքը որ իբր մատնութեան գիշերը իր աշակերտներուն վասահաբար ըսաւ, «Քաջալերացարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի»։

Վաղիւ ուրեմն ամեն հայ Քրիստոնեայ պարտական է տօնել Հոգեգալստեան այս հրաշափառ հանդէսը, ոչ թէ միայն շնորհակալ ըլլալով ի մասին այն շնորհացն, զոր Աստուածային իմաստութիւնն պարգեւեց աշխարհի, այլ և խնդրել որ նոյն իմաստութիւնը իր անձին և իրեններուն մէջ բնակի, որպէս զի չարը չտիրէ այն սրտին, որ այժմ տաճար Աստուծոյ է, հաւատովք ի Քրիստոս։

Վաղիւ, երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ, Ներսէս Լամբրոնացիի աքանչելի ճառը կը կարդացուի։ «Մտիպիմ ի սիրոյ սրտիս բաղձանաց նուիրել զքանս աղքատ մտաց իմոց աւուրս մեծի, հանդանակեցէք տկարութեան իմոյ զարդարեւս աղօթիւ, հանդիսացեալ ժողովուրդք»։ Յետոյ սրանալով Հոգւոյն թեւօք ի վեր անդր, կը վարդապետէ ու կը մեկնաբանէ, արտասանելով խօսքերու վսեմագոյնը։ «Մարդիկ եատուն զմարդն՝ Աստուծոյ և Աստուած եա զԱստուած մարդկութեան։ Այս է տուրուառութիւն, Աստուծոյ արդարութեան քարոզ»։ Հայոց այս մեծ Պարապետն ապա հետզհետէ նոր թեւեր կ'առնու, կը նկարագրէ Առաքեալներուն այս նոր փառքը ըսելով։ «Պետրոս որ ի Կափառնաում ծնուած է, Հռոմերէն կը խօսի, Փիլիպպոս՝ Արապերէն, Յովհաննէս՝ Կիլիկեցի լեզուով, Թովմաս՝ Եմովպացի լեզուով, իսկ նայեցէք սա տխմար Թադէոսին թէ ո՞րքան գեղեցիկ Հայերէն կը խօսի, ինչպէս Բարթողիմէոս կը խօսի մարերէն»։

Ի վերջոյ Լամբրոնացի կը գաւանի թէ Հոգին սուրբ է կառավարիչ Եկեղեցւոյ, վերակացու և առաջնորդ հաւատացելոց ի գիտութիւն ճշմարտութեան։ «Եւ որ եկն, ա՛յլ ոչ մեկնեցաւ, այլ միայն յեկեղեցի Քրիստոսի, ըստ անսուտ խոստման իւր Փեսայի, որ ասաց։ «Ընդ ձեզ ընակեսցի և ընդ ձեզ եղիցի յաւիտեան»։ ՆԱՀԱՊԵՏ

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյս 1ին Բաթումից Օդէսա-Վիէննա-Լոնդրով ճանապարհ ընկաւ ի Զիկագօ Պարսկաստանի ներկայացուցիչը—ամերիկեան համաշխարհային ցուցահանդիսում—Արշակ խան Դորոյեանը։ Սրանից մի քանի շաբաթ առաջ պարոնի աւագ եղբայրը՝ Ալեքսանդր խանը անցաւ մեր քաղաքով նոյնպէս դէպի Զիկագօ։ Դորոյեան եղբայրները յանձն են առել լլինելու ցուցահանդիսին Պարսկաստանի պաշտօնական ներկայացուցիչներ՝ կոմիսէր, իրենց վրայ վերցնելով և այն բոլոր ռիսկը, որ կապուած է այդ մասնակցութեան հետ։ Նրանք են իրենց ծախսով կառուցանելու յատուկ պաւիլիոն, ձեռք բերելու երկրի բոլոր նշանաւոր բերքերը և գործուածքներ ի ցոյց հանելու համար։ Նրա՛ց է հասնելու և այն եկամուտը, որ կարող է գոյանալ հանդէս դրած պարագաների վաճառումից։ Արդէն հարիւրի չափ հակեր ուղարկած են Պարսկաստանից Ամերիկա, ամեն տեսակ հնութիւններից՝ ինչպէս գորգեղէն, կարուածքներ, պղնձեղէն, զէնք, ամեն տեսակ ասկի և արծաթէ թելով ձեռագործներ, յաղճապակու և այլ նորութիւններ, բերքեր, թէ բժշկական և թէ արդիւնաբերական չոր պտուղներ։ Վաշինգտոնի կառավարութիւնն արդէն յատկացրել է մեծ տեղ Պարսկաստանի համար Ցաճկաստանի բաժնին կից։ այդ հողը դրելու է Դորոյեան եղբայրների տրամադրութեան ներքոյ։ Պ։ Արշակ խան Դորոյեանը ստացել է Շահից Մոզֆ էլ Էդդին «վաճառականութիւն տարածող» բարձր տիտղոս։

—Թիֆլիսեցի վաճառական Պ։ Կարապետ Կոնեան Վարդանեան նուիրած լինելով Բարեգործական ընկերութեան 300 ռ։, Խորհուրդը, կանոնադրութեան համաձայն, որոշեց ընդունել յարգելի պարոնին ընկերութեան մշտական անդամ, տալով նրան այդ մասին սահմանուած վկայագիրը։

Ընկերութեան ժողովական անդամ ընտրուել է և Նուշեցի Պ։ Յովհաննէս Ադամեան, որ նուիրել է ընկերութեան Նուշու ընթերցարանին 600 ռ., որով ձեռք են բերուել զանազան ընտիր գրքեր։

—Նուռով հրաւիրուելու է Թիֆլիսի քաղաքային վարկի ընկերութեան արտակարգ ժողով, որը պէտք է ընտրի նոր նախագահ, քանի որ ներկայ նախագահ իշխ։ Ն։ Ամատունի բանտարկուած է զեղծումների համար։ Քաղաքի մէջ լուր է պատում թէ գումարելու է նաեւ Հայոց թատրոնական Ակումբի արտակարգ ժողովը, նոյնպէս ընտրելու իշխ։ Ն։ Ամատունու փոխարէն մի այլ նախագահ։

—Ռոստովլեր ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստրութիւնը խընդրամատոյց է եղել, որ իրեն թոյլ տրուի ի միջի այլոց նաւթի աւազաններ ու ցիստերներ շինել Ռոստովում, Նովոռոսիյսկում, Թէոդոսիայում, Օդեսայում և Նիկոլաեւում։ Իսկ Եւպատորիայում էլ մտադիր է առանձին պահեստ շինել՝ արտասահման արտահանուող նաւթի համար։

Ռոստիլլի առեւտրական տունը մեծ մրցում է սկսել Ամերիկայի հետ՝ նոյն իսկ Եւրոպիայում նաւթ վաճառելու համար։ Կորէ քաղաքում օրինակ Ռոստիլլի գործակալները մեծ շուքով բաց են արել Բաքուի նաւթի ցիստերներ և հասարակութեան ուշադրութիւնը գրաւելու համար յատուկ եսպոնացիներ են վարձել փողոցներում երաժշտութիւն ածելով ման գալու և այդ նորութիւնը քաղաքացիներին իմաց անելու համար։ Ամերիկայի նաւթ վաճառողներն էլ յետ չեն մնացել։ Մի քանի օրից միևնոյն բանը իրենք էլ են արել։ Ռոստիլլի վաճառատունը գործը չատ ընդարձակ չափով է սկսել։ Նա արդէն ցիստերներ ունի չնչած նաեւ Կոլոմբայում (Ցէյլոն կղզի), Սինգապուրում, Հոն-Կոնգում և Շանհայում։

– Բժշկական դեպարտամենտի հրատարակած տեղեկութիւններից երեւում է, որ Ռուսիայում 1890 թ։ կար 116 ու կէս միլիոն բնակիչ։ այդ թուին ծնուել են 5,227,118 հոգի, մեռել են 3 միլիոն 790,681։ Սրանից յայտնւում է, որ Ռուսիայում իւրաքանչիւր 1000 հոգուց ծնուել է 46, 1 և մեռել է 35,5։ 1890 թ։ 116 ու կէս միլիոն բնակչից 23 ու կէս միլիոնն է գիմել բժշկական օգնութեանը, այսինքն 1000 ին 203 մարդ։ Ռուսիայում քաղաքային բժիշկները 10,805 հոգի են, մանկաբարձուհիները—7,276, իսկ գիւղաբները—11,959։ Պէտք է գիտենալ, որ Ռուսիայում մի հիւանդանոց գալիս է 60 հազար հոգուն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս մեծաւ շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ ի նպաստ հաստատութեան Ս։ Զատկի առթիւ մայրաքաղաքիս Ս։ Եկեղեցեաց մէջ շրջագայած պնակաց հասոյթն՝

Ի Բերա ընթ։ դրամ 2960, ի Բերա (Ս։ Մինդեան) 382, 25, ի Գալատ-քէոյ 1963, ի Մայր-եկեղեցի 720, ի Թօր-գարու 650, ի Դալաթիա 416, ի Պէշիքթաշ 356,50, ի Պալաթ 350, յՕրթաքէոյ 289, 25, ի Մաքրի-քէոյ 243, 25, յԻսկիւտար Ս։ Խաչ 238, յԻսկիւտար Ս։ Կարապետ 218, ի Կէտիկ-բաշա 203, 25, ի Սամաթիա Ս։ Գէորգ 190.875, ի Գարակէօմրիւկ 127,75, ի Խասգիւղ 121,50, ի Խասգիւղ (Ս։ Մինաս) 55, յԻյուպ Ս։ Եղիա 80, ի Գարթալ 76, ի Գնալը կղզի 70, ի Գուրուչէշմէ 45, ի Սամաթիա Ս։ Յակոբ 40, գումար 9795,62,5։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ։ Հիւանդանոցի։

Վան Ադենաղդէ Վան Ադենաղէ
Յ։ ՊԷՔԵԱՆ Բ.Յ. ԻՍԹԱՆՈՒԼԼՈՒԹԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՄԱՀԱՃՈՅՔ

ՄԱՐԴԱՄԵԲԵՆԱՑԻՆԵՐ

Այս տարի ալ չպիտի տեսնուի քաջով, խօսով, ուտով, գրով մարդը դարավերջին՝ զոր, չատ տարիներէ ի վեր արդէն, ամերիկացիները կը խոստանային՝ լուսացութիւններով և խոշոր անակնկալներով առի զարմանապահութեամբ։

Էտիսն անշուշտ կը փնտռէ տակաւին այս ճշդապահ, հմուտ, խնամոտ, ժուժկալ և անպահանջոտ սպասարկուն, վասն զի, Ամերիկայի գիւտն հարիւրամեակին առթիւ, միմիայն գտաւ իր «քինեթոսկոպ»ը կամ չարագիրն, աւելի գիտական խաղալիկ քան յառաջդիմութեան գործի մը։

Բայց գրուած էր որ Ամերիկա պիտի վարձատրեր աշխարհս չոգեշարժ մարդով մը։ եթէ Էտիսն թերանայ ժամադրութենէն, իր հայրենակիցներէն մէկը իր տեղը պիտի ներկայանայ երկաթեայ մեծ մարդով մը, որ, կառք մը քաշելով, ճամբաներէն պիտի անցնի մեծաքայլ քայլերով, բոց և կայծ ժայթքելով քիթէն բերանէն։

Շատ սոսկալի բան կ'ըլլար ասկա Միացեալ-Նահանգներու ձիերուն համար որք պէտք չունէին այս բանին՝ ջլագրգիռ եւ ըմբոստ ըլլալու համար։ Բայց չա՞տ նոր է այս։ Փոխանակ անիւներու վրայ թաւալելու, և ահագին ժխորով չարժաբուներ եռերկրցնելու, նոր վայրաշարժը սրունգները պիտի չարժէ, պիտի թաւալի տարապայման խթաններու վրայ, ի մեծ ուրախութիւն անկայներու, և ի մեծ տհաճութիւն քաջողջ մարդերու որք ինքզինքնին պիտի վտանգեն անոր մէջ։

* * *

Ֆրանսայի հարիւրամեակի ցուցահանդէսին մէջ ասկից ազէկը կար։ Ո՞վ չի միտեր այն հրապուրիչ ամպարարը որ դուրս կ'ելնէր նրբանցքներէն, յոյժ քաղաքավարօրէն կ'ողջունէր ներկայները, կը հանդիսանար ամբոխը, կը հանդարտիր էրեսի դուրս կելնէին ծակերէն զրոս իր մառներով կը գոցէր կը բանար՝ եղանակներ յօրինելով։

Վաքանսոն աւելին բրաւ։ իր սրնգահարէն նեղը ի ցոյց կը դնէր բան մը որ կը լոպար, կը թոթվէր, կը ցնցէր իր թեւերը, կը կոկէր փետուրները, կը ոնդաձայներ, կը լոպար և։։։ կը մարէր՝ ինչպէս հաւ մը որ չամխուրի անցնելու հասած է։

Բայց այս ամեն հրաշակերտներէն ետք, որք իրենց մեքենական զարմանալի զարձուածքովը կը հիացնեն մեզի, երբ մտածենք այն գերազանց կերպիչին վրայ որ՝ անճիգ ու անաչխատ, չարժումով մը ու խօսքով մը լոկ, ի հանդէս բերած է ճշմարիտ խօսուն այն մակերես մեքենան որ մարդ կը կոչուի, ճոճիմ ու գաճաճային զարմանալ երեւոյթ մը չե՞ն առներ այս ամեն կեղծ հնարիչները մարդամեքենայներու։

ՄՍԿՈՏ ԱՂՋԻԿԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Այն գիշերը, Գլէս տը Տ։ Պառոնուհին տխուր էր։։։ Կրակարանին մէկ անկիւնը, ցած Թիկնաթոռի մը մէջ երկնցած, գեղանի այրին ականջ կը դնէր գիշերուան մէջ բնութեան օրհասին։

Աչուն էր, ձառերը՝ ձմեռուան առաջին քամիներէն վնասուած՝ իրենց կարմրավայլ տերեւները կը կորսնցնէին. երկինքը՝ կապարագոյն և մթին էր, ծիծառները մեկնած էին և ցուրտը սկսած էր։

Մանկամարդ Պառոնուհին փոքրաքայլ հանելի այրի մ'էր։ Թոյլ և մեկոտ, իւր բաշխիրէ երկայն սեռնկազգեստին մէջ, որ իւր մարմինը կ'ընդգրկէր, ալխարհի մէջ գտնուող Եւայի աղջիկներուն ամենէն պաշտելին էր։ Ջղագրգիռ, սիրաբորբռք և մտայոյզ կ'երեւէր։

Տարի մ'էր, որ իւր ամուսինը մեռած էր, կը ձանձրանար։ Զմեռուան սկիզբները, երեկոյթներու մէջ, յոս սկսած էր յաճախել, ստէպ հանդիպած էր Մաքսիմիլիէն տը Թ...ի։ Այդ երիտասարդ զերակոմը, իրեն հաճելի երեւցած էր։ Մտերմացած էր անոր հետ և անոր տեսակցութիւնը՝ պէտք մը դարձած իրեն։ Մէկ խօսքով՝ կը սիրէր զայն։ Արդէն չար լեզուները երեք ամէ ի վեր Մաքսիմիլիէնը անոր սիրահար նկատած էին։ երկար ատեն այս թշնամանքները արհամարհեց, և կամաց կամաց այն կէտին հասաւ, որ ադ բանը եթէ ոչ կարելի՝ գէթ հաւանական նկատեց։։։ Սակայն Գլէս պառոնուհին տխուր էր։։։

Անուշահոտ մոմերը իրենց ճրագակալներուն մէջ շողշողուն կը վառէին, զարդարանին գաղջ և անուշաբոյր օդը՝ նորատի կնոջ սիրութիւնը կատարեալ կ'ընէր։ Իւր ջղոտ և տենդոտ ձեռքերը, ծնգացը վրայ գտնուած գիրքին թուղթերը կը ճմթկէին։ Ժամը ութն էր, և նա՝ անհամբեր կ'սպասէր։

Ժամացոյցին վրայ երկար հայեացք մը նետելէն ետք, պառոնուհին ոտքի կեաւ և երկու պատուհանին միջեւ զրուած եպենոսէ կահի մը մօտեցաւ։ Անոր մէջէն նամակներու ծրար մը հանեց, և կանթեղի մը մօտենալով՝ սկսաւ յուզմամբ կարդալ զանոնք։

Սիրային նամակներ էին, որովհետեւ պառոնուհին զանոնք կարդացած ատեն լուրջ կերպարանք մը կառներ, իւր դէմքը կը կենդանանար։

—Ա՛հ, դիս որքան կը սիրէ, բաւ ցած ձայնով։

Նամակները կարդացած ատեն, բակին մէջ ոտքի ձայն մը լսուեցաւ, դէպ ի պատուհանը վազեց, մարդ չի կար, գարձեալ գրոցին առջեւ եկաւ։ առանց գիտակցութեան նամակները դարձեալ գրոցին մէջ դրաւ։ Գան մը դաշնակին առջեւ անցաւ։ Ցետոյ հայելիին առջեւ կեցաւ և սկսաւ իւր մազերը յարդարել։ Ասոնք ըրած ժամանակ, իւր նայուածքը նորէն ժամացոյցին հանդիպեցաւ։

—Բայց յիմա՞ր եմ, ըսաւ ցած ձայնով։ ինքը ժամը իններն պիտի գայ, և հիմայ գիւ հագիւ ժամը ութուկէսն է։

Ժամանակը իրեն չատ երկար կը թուէր։

—Որքան ցուրտ կընէ հոս, ըսաւ, տարտարալով, և, նոյն պահուն տեսնելով սենեկապանուհին՝ որ հոնկէ կանցնէր, հրամայեց որ սենեակը տաքցնեն։

Սենեկապանուհին դուրս ելաւ, և երբ կրկին ներս մտաւ։

—Ո՛չ, ժիւլի, չուզեր ըսաւ, սենեակը տաք չեմ ուզեր։

Որովհետեւ կը խեղդուէր։ Ցած թիկնաթոռին մէջ նեստուեցաւ և լամպարը քիչ մը գոցելով՝ քնանալ ուզեց։ Քանի մը վայրկեան վերջ մէկէն ի մէկ ոտքի ելաւ և զանգակը հնչեց։

—Օրիորդ ժանը քնացա՞ւ, հարցուց սենեկապանուհիին։

—Ո՛չ, չեմ կարծեր, տիկին։

—Հոս քիր գինքը։

Եւ կրկին իւր թիկնաթոռին մէջ նստաւ։

Բ.

Քանի մը վայրկեան վերջ, դուրսը պզտիկ ոտքի ձայներ լսուեցան և դուռը բացուեցաւ։ Առոյգ, արծաթահնչիւն, եւ յատակ ձայն մը, քնոտ և չփոցած փափուկ ու սիրուն աղջկան ձայն մը գոչեց։ «Բարիրիկուն, մայրիկ»։

Պզտիկ օրիորդ ժանն էր, վեց տարեկան հիանալի մանկուհի մը, խարտեաշ գանգուր մազերով, կապոյտ մեծ աչքերով, աչխոյժ և զուարթ։ Մանկուհին իւր երկայն գիշերազգեստը հագած էր, ժանեակներով զարդարուած, որ մինչեւ ծնկուներուն կիջնէր և ատոր համար դժուարաւ կը քալէր։ Իւր փոքրիկ մերկ ոտքերը՝, կարապի փետուրներով մուչտակեայ կարմիր փոքրիկ հողաթափներու մէջ։

Սենեակին դռնէն ներս մտնելով, շընորհալի չարժումով մը վեր վերցուց երկու թեւերը, ուսերը փոքր ինչ բարձրացնելով չը կորսելու համար իւր գիշերազգեստին վրայ, որ գինքը անհանգիստ կընէր։ յետոյ, պառոնուհիին գիրկը նետուեցաւ, և անոր գլուխը իւր գիրուկ թաթիկներուն մէջ առնելով, «Բարի իրիկուն, մայրիկ», ըսաւ։

—Ահ, սա նայէ։։։ կերեւայ թէ օրիորդը քուն չունի։

—Ոչ, մայր իմ։։։ բնաւ։։։

—Իմ քովս կենայ կուզե՞ս քիչ մը։։։ ծնկուընիներուս վրայ եկուր։

—Ոհ, ի՞նչ երջանկութիւն, գոչեց մանկուհին և մեծ գժուարութեամբ մօրը ծնկուընիներուն վրայ տեղաւորուեցաւ։

Գ.

Յայնժամ սկսաւ մին այն վիճաբան խօսակցութիւններէն՝ որք իրենց անմեղութեան և պարզութեան մէջ հիանալի են։ Տղայոց տրամաբանութիւնը երբեմն սոսկալի է, և չատ անգամ մանկան մը հետ խօսակցած ատենիս՝ անոնք նուազ տղայ են մեզմէ։ Մէկ քանի վայրկեան վերջ՝ ժանն սարսռաց։

—Ի՞նչ ունիս, սիրելիս, հարցուց մայրը։

—Ոչինչ։։։ գոհ եմ քովդ ըլլալուս, բայց։։։

Եւ փոքրիկ ժանն, թեթեւօրէն ծռած և գաղտագողի մօրը նայելով, իւր թարմ ժպտովը որ ճերմակ ակռաները ցոյց կուտար։

—Ինչ մը կը մտիմ, բաւ, և յետոյ «Մուղէի քիչիկ մը հոն մտնել, գիտե՞ս։։։» եւ թաթիկներովը պառոնուհւոյն զգեստը բանալով կը ցուցնէր ուզած տեղը։

—Մանկա՞ն աղջիկ, ըսաւ մայրը ժպտելով։

Եւ մանկիկը զգեստին մէջը առաւ, անոր արդէն պող ձեռքերն ալ իրեններուն մէջ տաքցնելով։

—Իրաւ որ այս սենեակը քիչ մը ցուրտ է մայրիկ, ըսաւ պզտիկը, գլխի պզտիկ շարժումով մը։։։ և մօրը հագուստին մէջ պահուտեցաւ։ Հոն զգալով մօրը մարմնոյն տաքութիւնը և անոր սրտին բաբախումները, կամաց մը մէկդի ըրաւ անոր պաֆիլիոպէ շապիկը և մեղմիւ անոր կուրծքին վրայ համբոյր մը դրոշմեց։ Նորատի կինը յանկարծակիի գալով սարսռաց։։։

—Ամենէն ազուր տեղն է։։։ ահ, լաւ կը յիշեմ։։։ վախցա՞ը, մայրիկ։։։

Եւ սկսաւ խնդալ։

—Այդ տեղը մինակ խմ է, այնպէս չէ՞, մայրիկ։

—Հայրիկս ուզէ կը պագնէր, ազէկ գիտեմ։ Իւր երկար ճամբորդութենէն չատ առաջ, երբ եկան կառքով գինքը տանիլ և այն օրը մոռցաւ գիս համբուրելու։ կը յիշե՞ս։։։

—Այո, զաւակս։

—Ըսէ, մայրիկ, հայրիկս չուտով պիտի գա՞։։։ ինչո՞ւ կուլաս, մայրիկ։ ապահով եմ որ այս առտուան մարդուն բերած տոմսակին համար է։։։ այն նամակը հայրիկէ՞ս էր, արդեօք հիւա՞նդ է։

—Ո՛չ, ազուրս, հայրդ երջանիկ է, եւ։։։

—Ուրեմն, ալ մեզ չը սիրեր, քանի որ երջանիկ է առանց իւր փոքրիկ ժանին։ Ես բոլորովին երջանիկ չեմ, մայրիկ։։։ Առաւօտները երկու մեծ պաչիկ կ'ընդունէի, և այժմ մէկ հատ միայն։

Մանկիկը վայրկեան մը լռեց, յետոյ.

—Մարդս մէկ հայր միայն կունենայ, այնպէս չէ՞, մայրիկ։

—Այո, սիրուհիկս։

—Կը տեսնես, ժիւլի, ըսաւ տղան իւր դայեակին դառնալով, որ սենեակին մէկ անկիւնը կեցած էր, կը տեսնես թէ ես տխմար չեմ, և դուն գիս ծաղրել կուզէիր։

Պառոնուհւոյն բարկացայտ մէկ նայուածքին վրայ՝ ժիւլի դուրս ելաւ։

—Երբեմն հայրիկին կը գրե՞ս, մայրիկ։

—Այո, աղջիկս, անշուշտ, կրկնեց Պառոնուհին, առանց ըսածին վրայ խորհելու։

—Պէտք է ըսես իրեն որ չատ խելօք եմ, գինքը չատ կը սիրեմ, և պէտք է շուտով վերդառնայ։ Եթէ ոչ, գինքը չը պիտի սիրենք ոչ դու, ոչ ես։ Ես ալ գրել գիտնալ կուզէի իրեն գրելու համար։ Իրեն չատ մը աղէկ բաներ պիտի ըսէի մայրիկիս վրայ, և պիտի ըսէի թէ ժիւլի ինձ հաւատացնել կուզէ թէ ուրիշ հայր մը պիտի ունենամ։ Որչափ պիտի խնդար, ապահով եմ, և պիտի հասկնար թէ՝ ես փոքրիկ ունայնամիտ մը չեմ, որպէս կ'ըսէր։։։ Ինչ վշտացուցի՞ մայրիկ։ Բայց ի՞նչ ունիս, այս գիշեր միշտ կուլաս։ Մի՞թէ ալ ժանդը չե՞ս սիրեր։

—Իմ պա՛ռապան հրեշտակս ես դուն, աղջիկս, քեզ կը սիրեմ։

Պառոնուհին, աչքն արցունքով լեցուած, այս ըսած ատենը պզտիկը այնքան ուժով սրտին վրայ սեղմեց որ մանկուհին սկսաւ պռռալ։

—Առաջին անգամն է որ գիս կը ցաւցընես, մայրիկ։

Նորատի կինը հեծկլտաց։

—Ամբողջ հոգւովս կը սիրեմ զքեզ, զաւակս։

Իւր աղջկան քնքուշ գլխիկը շրթանցը վրայ կը սեղմէր։ Փոքրիկը, աչքերը խոշոր բացած և տեսնելով մօրը լալը, ինքն ալ սկսաւ լալ, բայց ժպտելով դայն մխիթարելու համար։

—Մայրիկ, մայրիկ, կըսէր, քու պզտիկ ժանդ է։

Ժիւլի ներս մտաւ։

—Օրիորդ ժանը առնել եկայ, ըսաւ, պառկեցնելու համար։

Եւ ցած ձայնով։

—Պարոն Թ։։։ կառքը քակը մտաւ։

—Ըսէք իրեն թէ ուշը չեմ, ժիւլի, ըսաւ Պառոնուհին, եւ դացէք։ Ես կը քնացնեմ պզտիկը։

Եւ իւր աղջիկը համբուրելով։

—Կուզե՞ս այս գիշեր մեծ անկողնին մէջ պառկիլ, պզտիկ մսկոտ աղջիկս, մայրիկդ հետ։։։ Ֆ. Գ.

Թարգմ։ ՏԻԳՐԱՆ ՉՕՊԱՆԵԱՆ

ՁՈՒՍԱՐ ԾԱԼԻՐ

Ընտանեկան երեկոյթի մը մէջ՝ չատախօս մարդ մը իր ծանօթին։

—Բարեկա՛մ, մէյա լուռ կը կենաս։ քերանդ ամենուին չես բանար։

—Ընդհակառակը, երբոր դուն խօսիս, քերանս յաճախ կը բանամ յօրանջելու համար, քու երկար և անհամ խոսքերդ ձանձրութիւն զգալուս։

* * *

Սպասաւոր մը՝ իր տիրոջ։ որ Ծերակոյտի անդամ է, ֆէ հարցնէ անխոհեմ քար։

—Տէ՛ր, այսօրուան նիստին մէջ ի՞նչ անցաւ։

—Զօրս ժամ։

* * *

Մարդ մը՝ առաջին անգամ ծով մտնելուն՝ քիչ մնաց որ պիտի խեղդուէր։ ուստի՝ երդում ըրաւ այլ եւս ծով չը մտնել՝ մինչեւ որ լողալ չը սովրի։

* * *

Ագահ մարդու մը երկու սպասաւորները կուգան իրեն ըսել՝ թէ չապկինին հինցած է։ Տէրը կը կանչէ իր տան մատակարարը և կըսէ։

—Կալուածներուս վերակացուին գրէ՝ թող չուտ մը կանոփի հունտ ցանել տայ։ տունկերը հասունալին ետքը՝ գիրձան չինուի, զոր տանեն և կասա չինել տան, յետոյ՝ այս երիտասարդներուն չապկի։

Լ. Ս.

ԳԱՄԷԼԻԱ

194—ԲԵՐԱ ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ—194

Սոյն վաճառատան ապրանքները մեծ զգոյշով մը պիտի վաճառուին մայիս 17ի երկուշաբթի օրէն մինչեւ յունիս 17։ Վաճառելի ապրանքներն են, վերջին նոր մեխանիկեանց հնարագիտութեամբ շինուած զանազան տեսակ ոսկեղէն և բրդեղէն կերպասներ տղայոց, տղաներու և աղջիկներու համար կանանց յատուկ զանազանութիւն գեղեցիկ գոյներ, կերպասի կտորներ, գեղանաբոյր ... ներ, ... գործարանին մեծանոցներ։

3—3 1—12

ՆԷՎՐՈՒԶ

33. ՊԻՏԷՊԻՏԷՔ ԾՕՐԱԿԻՆԱՑԻՆ ԽԱՆԸ, 33

ՊԱՆՃԷՆ ԳԱՅԹԻ, ՄԷՅՑԱՆՃԷՐՔ ՓՈՂՈՑ

Կ։ ՊՕԼԻՍ

Պաստրամի, Տանքէլ, Թիւլ, Վարուգոյր։ Թառլաթան, Մուսլին, Կազ, Ժապատէն եւ Թաշիրնոսի մեռամեռայ, Ռամպանիզէնի եւն.

Գեղաւարական յանձնարարութիւնի խնամով կը 596 կատարուի 3—18

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այն ամեն հեղինակներն ու Թարգմանիչներն, որը իրենց երկասիրութիւններէն երեւական օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ։ էջին մէջ հինգ տողով։ Երեք անգամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

Ս ուազք Եւտերպեայ—Ա։ հատոր—Զարթօնք։ —Կը պարունակէ 25 տաղանաւորներ։ Տպագրութիւն Պաղատիանեան։ Դին հինգ ղրշ։ 600 1—3

Ս ՌԱՋԻՆ ՎԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ (Սմբատ Դուռեանեան) ի պէտս տաճկախօս գաւառաց։ Զարդարդ տպագրութիւնը լոյս տեսաւ։ Դին 3½, դանկ. կը գտնուի հեղինակին քով (Պանճէ գափու, Դաղաբէը խան) եւ Զարդարեան Դրատունը (Սուլթան համամ 12։ 583 3—3

Թ ունեան հատնտիր ընթերցուածքի Բ. մասը հրատարակուած է, Վիեննայի Մխիթարեան տպարանէն, ի գին ֆր։ 2, վաճառման կեդրոնատեղին է, Դալաթիա Սերդոս խան, թիւ 5, Բիւզանդեան գրատունը։ 570 6—6

ԸՆԴ ՄԱՄԼՈՎ

ՀԱՄԱՌՕՏ ԱԶԵՆԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուսումնական, բնական եւ բարոյական 56 պատկերներով զարդարուած

Նախակրթական դպրոց Հայոց համար

Ռ. ՏՊԱՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց Ա. ՊՈՂՈՍԵԱՆ

574 5—5

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՏԱՂՁԵՂԻՆԱՑ ՈՒ ԿԱՀԱՐԱՍԵԱՑ

ՊԵՏՐՈՍ Էֆ. ՔՈՂՈՂԵԱՆԻ

Ի Ֆինէր, Պոլսոյ Ճոպոքի, Ռիւ- 18

Սոյն գործարանը, վարպետ արհեստաւորաց անօրինութեան ներքեւ, կը պատրաստէ ատաղձագործութեան զանազան ճիւղերուն վերաբերեալ ամեն տեսակ նիւթեր, կահկարասիք, գահլիճներու և սենեակներու յատուկ տախտայատակ (Բուռֆէ) և այլն։ Նոյնպէս ամեն տեսակ փայտի վրայ բարակ փայտ փակցնելու (Ֆլաֆոֆ) կամ (խապլամա), Նրբարուեստ սղոցման և այլ գործոց։ Ցանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և կը կատարուին յոյժ գոհացուցիչ եղանակաւ և ճիշդ ժամանակին։ Փայտերու չորութիւնն ու տեսակներու ընտիր հանդամանքը մասնաւորապէս յանձնարարելի են։ 555 9—10

Ա Զ Դ

Իւր հաւատարմութիւնն ու գործունէութիւնը երաշխաւորեալ երիտասարդ մը, որ ըստ բաւականի կրնայ խօսիլ Թուրքերէն, հայերէն, զարիերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, եւ յունարէն լեզուները, պատրաստ է հանեան Թաշակաւ գործել ո՛ եւ է վաճառատան մէջ։ Դիմել առ Յովհաննէս Ագա Գոնտասեան, Ամերիկան խան։ 596 2—3

ԴՈՐԹՈՒՆԵԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ, որ գաւառներէն ու Կ։ Պոլսոյ հրապարակէն շատ մը վաճառականներ ճանչնալէ զատ, գաւառներու հետ յարաբերութիւն հաստատելու միջոցներ ալ ունի, եւ որ միանգամայն փորձառական հմտութիւն ստացած է թէ մանիֆաքտուրայի եւ թէ տօմարակալութեան մասին, կը փափաքի հայ ԳՈՐԾԱՏԱՆ եւ կամ ԴՐԱՄԻ պաշտօն ստանձնել առեւտրական տան մը մէջ, խոստանալով նորանոր ասպարէզներ բանալ վաճառատան ապրանքներուն առջեւ։

Վ

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

322

ԱՆՕՐԱՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԵՐՔԸՆԹԱՑԻ — ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՔՍԻՊԸԼՈՒՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ 4,056,900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք Ներկայացնել. Նաև իրենց ապացոյց իրենց հաստատութեան, մեր հրդեհի ճարտն համար մինչեւ ցարդ առուած Փասանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրաններն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա՝ տեղեաները, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երկոք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱՊ ՍԷՐԱՅԷՐԻ

Մաթպաամ ասքէրիեէ լչուն միւպաեասընա լիւզում կէօրիւնէն պիր ատէթ Թօրնօ վէ Բըլանեա տէպկեահլարը միւնադասատա օլտուղունտան իթասընա Թալիպ օլանլարըն մաեբը՝ նիհասէէթինէ գատար մուհասպաթ տաիրէսի չիւպէէ մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլերի իլան օլունուր։ Նո. 13 2—3

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս. 3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գ. 1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ 1,362,953
Հասոյթ 1891ին 1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ իշեր, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ։ Վնասի առեն արագ և իրաւամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալ, լուսիանի ընկերութեան, 1 և 2 Իրգէթ փաշա խան Ղալաթիա։

Ձեղչեալ գներ
Նէրէյոյցոյշլ
Ռ. Մ. ՊՈՆՏ
564 (ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ԴԷ'Լ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆՆԻՍԻ

Տաքեր Այէրի ներքսային հիւանդութեան, այս գեղն որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուարճանոցաց, է դասնամամ և ազգաւ կապուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան մաթնանաւ վայրերու ջերմամ կլիմայի վառ ու տպակնանալ օգերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ոյժդ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար ազգանոցը ոյժդ գիտաւորմամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւնն յառաջ կուգան օգին մէջ լողացող թունաւոր անդիմադրելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և ա՝ գեր, և արեան թունաւորումն։ որոց առ անուններ, նորաստ է. ջերմն և տարսուս, թագուն ջերմերքնական ջերմն, ջնդհասեալ ջերմն մանգային ամեն և հրաւաղ տենդեր։

Թունաւորեալ օգերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է մահմէտներէ կամ մաթնաթանաւորութեամբ վայրերէ մահմէտ նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և ամանոցներու ծակ տիրներէն ելած թունաւորը կազերով, զոր մարդ՝ը կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այերի ջերմի ու տենդից գերը կը ջնջէ ապ՝ ենաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնդ գուրը կը դանե զոյն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործութիւնն սուտ գոպեռ անվտանգ և անվնաս է և օգտաւոր ոյժդ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միհասեան և Ս. Երաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլսոյ։ 350

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԿՈՒՏՈՆ ԿԻԻՑՕՆ

Հեղուկ մը եօթն մեծ հիւանդանոցներու, ինչպէս եւ Պոռուսէլի, Վիէննայի, Լիսպոնի և այլն մէջ փորձած են ընդդէմ հարբուխի, որոն չեղի, շնչարգելութեան, մրթի հիւանդութեանց որքիւնի և։

ԿՈՒՏՈՆ ԿԻԻՑՕ իր բաղադրութեամբը ունի Վիշիի ջրին յատկութիւններն, եւ ուրիշ կազ դուրիչ ըլլալով։ Ուստի և նշանաւոր դարման մը է ընդդէմ ստամոքսի հիւանդութեանց։

Ինչպէս յայտնի է, խպիդանին կ'ելլին ամէն նէն ազդու հականէխական դեղերը։ այս պատճառաւ է որ «Կուտոն Կիւյօ» համամարակի եւ տաքերու առեն զգուշական եւ առողջապահիկ ըմպելիք մըն է որ կը զգայնէ եւ կը մաքրէ արիւնը։

«Այս պարտաւորութիւնը յոտամամ ի՝ էլ ապրանքին ընդունուած դեղերքական կերպով»։

Բրօֆ. Պաշեր, բժիշկ Սենվուլ հիւանդանոցին

Մի միայն ի Բարիզ, ծագում փողոց, թիւ 19, կը պատրաստուի ճշմարիտ ԿՈՒՏՈՆ ԿԻԻՑՕՆ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսորիկ յանձն կ'առնու ամեն լեզուաւ այլեւայլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագրութիւնք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք եւն. եւն. մասնաւորաբար վարիչներու այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ ի Նորաբանկեան խան, Ղալաթիա։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳՈՆԱՒԻՔ
Երթեւեկ Մարսիլիա, Կ. Պոլսոյ և Օրենսայ մէջ։

ԹՈՄԱՍԻՎԼԱԾՆ ՈՐԴԻՔԼԻՆ

Առնուած	Թոնոյ	Առնուած	Թոնոյ	Առնուած	Թոնոյ
Ազգանոս	2000	Գլասկոյէ	1600	Բարլերոն	3200
Ալճէրը	3000	Դպիլիէ	5500	Բանտեր	1700
Ազօլլ	5500	Կիզանոս	2200	Բլարէ	1500
Ակրա	2300	Կոդոս	1300	Բօլշ	1000
Արիսոգօ	2000	Կրոսնոս	2200	Գոնէրիգ	2800
Գասոնոս	3000	Հիրոս	2000	Դրեսլեր	4400
Գրոսսոլինս	2200	Լիսպոլիս	3600	Դրեսդրգ	3200
Գրասոս	2000	Լիսնուս	7000	Դալլը	3000
Գրիֆիսլը	8500	Լուսանդէր	1200	Բանիս	3500
Գէլլոս	2600	Ալակս	5000	Բոգարիս	3500
Գալլեաս	2500	Մինոս	2800	Պարէրնս	4000
Գասիս	2100	Մէլոս	2000	Ռանդիսկ	2200
Գրաբ	2000	Թայրոս	4200	Ֆաբրս	2000
Գասն	2700	Հրանոս	2200	Սիրիս	2000
Զիբանս	5000	Լէս	2000	Տարէնտս	4300
Գլիս	5300	Լէբանոն	4500	Թ. Ամերիկ	3000
Գուլբրասս	3400	Լիսրոնս	3000	Բուրբս	1200
Տիրգ	2500	Մարմ	1500	Բօլիսս	2800
Տօմինս	2500	Մար Նգս	4300	Բորդիսոս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլ	3500	Ալբրիս	5000
Տրաբս	2100	Միս	2000	Ալբիս	5000
Լայնամ	2600	Մանրիս	3100	Սեռոս	3600
Լիսոբասս	5000	Նէրս	2000	Ֆրանս	1000
Լիէրբրս	3200	Ոլանտաս	3000	Հիմայիրս	200
Բրաբ	2600	Պիէլլ	5000	Զրմնս	300
Ֆլոլբօ	800	Գրանոս	4500	Զէրս	140
Ֆիս	7000	Գէրս	2000	Մոսքիթ	120
Էմիրէլ Մանուք					8000
Գիբրալթար Մանուք					8000
Լէգէրթ Մանուք					8100

Իսկ շոգենաւը, նաւապետ Ուսդրն, ընդհանուր վաճառքով Հրէն ատ կ'ըսպասուի յունիս 2ին։

Ուղեւորներնուս համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուս։

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՅ ԵՒ ՈՒԻԳ
Գրօշակալ
Թիւ 17-18, Բիւշիւք Միւէթ
293 Խան, Ղալաթիա

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւնք

Կ. 17 29 Ուսնուցի ուղիղանգ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Հ. 18 30 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի ուղիղանգ, ժամ 5ին յետ միջօրէի։ Պիրէեսի մասնաւոր
Հգ. 19 31 Նիժնիոյ ուղիղանգ, առաջնորդ ելան ժամ 10ին։
Կ. 19/31 Ուղիղանգ դեպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստներ մինչեւ պարտաւորական ելան ժամ 11ին։
Յ. 20/1 Սմիւռնայի ուղիղանգ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ագ. —. Մայիս 18/30. երեքշաբթի օրէ Կ. Պոլսեն դեպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգիստին Թրիքոլի Պէյրութ, Լաֆիա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 2

ՔԻՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ

Ամէն ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Ատլանտեան դիմաց

Առնուած	Թոնոյ	Առնուած	Թոնոյ
Ամազոնիա	7718	Գանատեանիա	4845
Եդրոբուրգ	7718	Գալիոնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	574
Ուրանիա	7268	Մարատոն	2408
Բաւանիա	5587	Ամերիկա	2399
Սկանդինաւիա	5517	Սարմատիա	2166
Կալիա	4809	Թարսիդա	2246
Սիթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ամերիկա	2448	Թրինիտատ	898
Գիլտաբ	1876	Մարոկգ	1855
Շերդուբրգ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՋՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսանդրիոյ խան, Թիւ 401
47 Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ ազգեա կանոնաւոր գործ

«Սիրքասիա» շոգենաւը մայիս 30ին երեկոյեան ժամ 5ին (Ր. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Տրապիզոն։

«Մինկրելիա» շոգենաւը, յունիս 6ին երեկոյեան ժամ 5ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնացքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Իրիմեզ առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՆՈՒԼ
477 Մովսէսեան Սիրէ Ֆրանդ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրի Դէպ Ամերիկա

Առնուած	Թոնոյ	Առնուած	Թոնոյ
Ռանգարուա	4200	Սէֆիրոս	3000
Ֆերոս	4000	Օսայրիս	3000
Սամանդի	4000	Նեբրասկա	3000
Սեռոգրիս	3250	Ռեբա	3000
Բիրոս	3250	Լոգիս	800
Մոսկալա	3250	Սլիգոս	800
Մարբուրգ	3250	Սեռել	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 34, Հէյմս Սթրիդ Լիվերբուլ

ԳՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՖԱՆԱՖԻ Կ. ԲԵԶՄԱՋԼԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուրի խան, Վերին հարկ Թ. 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով, բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք ատ և յոտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքառմներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր՝ Ցուներատանի, Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Ներքսական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամեն դիւրութիւնք յանախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնՏրոլին։ Ի տարեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն ետը կ'ընայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր չահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր գումարներ ունին տրամադրելու։ եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարողանան ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չունենալ առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրշ. տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բանքը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակի մը ետք կը տարացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆրանկ դրամագլխոյ մը։

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ	Տարեկան վճարման թիւը	Մեծ թիւերու գումարը	Քաշքաշին տարեկան վճարումը
Ցուներատանի Ազգ. Գանքան 4 %	3	թիւ 27, Ֆր. 300,000	Ֆր. 16 ՂՐՇ. 100
Քրէտիթ Ֆոնսիէի տը Ֆրանս 3 %	6	,, 594, ,, 1,060,000	,, 15 ,, 100
Ամբուէն քամիսիոնալ Փարիզի 3 %	4	,, 352, ,, 1,500,000	,, 12 ,, 100
Քէտի Ֆոնսիէ եգիպտական 3 %	12	,, 312, ,, 1,500,000	,, 7.50 ,, 50
Քրէտիթ Ֆոնսիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444, ,, 314,000	,, 7. 5 ,, 20
Ամբուէն Քամիսիոնալ Պրուսէլ քաղաքին	6	,, 141, ,, 295,000	,, 2.50 ,, 20
Սամ. պարտաթուղթի անտոկոս	6	,, 300, ,, 3,600,000	,, ..., ,, 20

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑԱ

1893 ԱՊՐԻԼ 15 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՅԻՍ 19

Վարդարէն Էջմիածնայ ղրկեցեալներ

11 30 Գեկէք Ի. Բնով. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
11 40 Եէնիմ. Մէզ. Պէյրիւք. Թարա. Եէնիք. Մէրկ. Ր. Հիսար Պէգեք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 30 Գամ. Ալանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր Գուզկ.
11 45 Պէյգող Բաշալ. Զուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
12 40 Պէյգող Բաշալ. Եէնիք. Գանլճ. պայամ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ամնամ. Զէնկիլ Պէյլլ. Օրթ. Գզկ. Իւսկիւտար Պէշիք Գալաթաշ
12 45 Եէնիմ. Մէսար. Պէյգ. Թարալ. Եէնիք. Խոթ. Մէրկ. Ր. Հիսար Պէգեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։
2 — Եէնի մոհալլէ Մէզարպուրնու Պէյրիւքտ. Թալալ. Եէնիք. Մէրկ Ր. Հիսար Պէգ. Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ.
1 15 Ր. Ա. Գալամ. Մէզար. Պէյրիւք. Թարալ Պէյգող Բ. Պաղչէ Զուպգլու Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկիլ Պէյլլ. Գուզկ. Պէշիկ.
2 45 Եէնիմ. Մէզար. Պէյգ. Թարալ. Պէյգող Բաղչէնէ Զուպգլ. Գանլ. Ա. Հիսարկտ Վանիքեղ Զէնկ. Պէյլլ. Գուզկ Իւսկ.
3 5 Եէնիմ. Մէզար. Պէյրիւք. Թարալ. Եէնիք. Սիթէն. Մէրկ. Պայամ. Ր. Հիսար Պէգեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք.
4 15 Եէնիմահալլէ Մէզար. Պէյգ. Թարալ. Եէնիք Սիթէն. Մէրկ Պայամ. Ր. Հ. Պէգեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշ.
4 30 Պէյգող Բաղչէճ. Զպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլի Վանիք. Զէնկ. Պէյլլ. Գուզկ. պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մէզար. Պէյգ. Թարալ. Պէյգող Եէնիք. Սիրէն. Մէրկ. Պայամ. Ր. Հիսար Պէգեք Արնվ. Գուրչ Պէյլլ. Օրթաք Պէշիքթաշ
7 — Մէրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ամնվ. Զէնկ. Պէյլլեկ. Օրթաք. Գզկնճ. Պէշիք. Իւսկ.
7 — Եէնիմ Մէզարպ. Պէյրիւք. Թարալ. Պէյգ. Բաղչալ. Եէնիք. Մէրկ. Գանլճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնվ. Զէնկէլ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ր. Գալ. Եէնիմ. Մէզպ. Պէյրիւք. Թարալ Եէնիք. Մէրկէօն. Ր. Հիսար Պէգեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյրիւքտէրէ Թարալիա Պէյգող Բաղչալ. Զուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլլ Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյրիւքտ. Թարալ. Եէնիք. Սիթէնեա Պայամ. Ր. Հիսար. Արնավ Օրթ. Պէշիկ.
10 10 Եէնիմ. Մէսարպ. Պէյրիւք. Թարալ Եէնիք Մէրկ. Ր. Հիսար Պէգեք Արնավ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.

Կամարաքէն դէպի ղրկեցեալներ

1 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պէգեք Ր. Հիսար Պայամ. Մէրկ. Եէնիկ. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզար. Եէնիմ.
9 15 Պէշ. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պէգեք Ր. Հ. Մէրկ. Եէնիք Թրպ Պեյ. Մէզ. Եէնիմհալլէ
3 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. պէգեք Ր. Հիսար Մէրկ. Եէնիք. Թարալ. պէյրիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէշլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանլճամ Զուպգ. Բաղչ. Պէյգ. Գալաթաշ
3 35 Գալաթաշ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկիլ. Արնավ. Գանա. Ա. Ա Ր. Հիսար Գանլճամ. Մէրկ. Եէնիք. Բաղչալ. Պէյգ. Թարալ. Պէյրիւքտ. Մէզար. Եէնիմ.
4 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէգեք Ր. Հիսար. Մէրկ. Մեհենաա Եէնիք. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ Պէգեք Ր. Հիսար Մէրկ. Եէնիք. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզպ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գալամ
5 20 Իւսկ. Պէշիք. Գզկնճ. Օրթաք. Պէյլերպկ Զէնկիլ. Արնվամ. Պէգեք Գանտիլ. Ա. Ր. Հիսարը Գանլճ. Մէրկեան
6 — Գալամ. Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. պէգեք Ա. Ր. Հիսար Մէրկ Եէնիք. Պէյրօզ Բարալ. Պէգեք. Մէզարպ. Եէնիմ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկնճ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Արնավ. Գանա. Ր. Հիսար Պայամ Գանլճամ Եէնիք. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզար. Եէնիմ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուրչ. Արնվամ. Պէգեք Ր. Հիսար Մէրկ. Եէնիք. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզարպ. Եէնիմ
9 30 Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Գանալ. Ր. Հիսար Պայամ. Գանլճ. Եէնիք. Պէյգող. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզարբ. Եէնիմ.
10 5 Գալամ. Պէշիք Պէյլեր Զէնկ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանլճամ Զուպգ. Բաղչ. Պէյգ. Մէզար. Ր. Ա. Ա. Գալամ.
10 — Գալամ. Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկիլ. Գուրչ. Արնավ. Գանալ. Ա. Ր. Հիսար Գանլճամ. Մէրկ. Եէնիք. Բաղչալ. Պէյգող
10 20 Պէշիքթաշ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէգեք Ր. Հիսար Պայամ. Մէրկէն Մեհենա Եէնիք. Թարալ. Պէյրիւք Մէզարպ. Եէնիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանա. Գանա. Ա. Հիսար Գանլճամ. Բաղչ. Պէյգ.
11 20 Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. պէգեք Ր. Հիսար Մէրկ. Եէնիք. Թարալ. Պէյրիւք. Մէզար. Եէնիմ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր Զէնկ. Վանիկ Պէգեք.
12 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ.

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՐԸ

ԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնֆ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'Էյշթալ, ասոյթն երեսփոխան, նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային երկաթուղեայ ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. Մալէ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» եր կաթուղեայ ընկերութեան, նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ԴԵՊ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։
Թ. Օսէոր, նախկին դրամատեր. նախագահ Վիէյլ Մօնթանեի և Էքենաքի ածխահանաց ընկերութեան։
ՀԻՐՍԷԼ, նախագահ Մէլիւզինի՝ Տոպոյին Ապահովագրական ընկերութեան։
ԴԵՂԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ } Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԻՐ. նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
} Պաւլ Ժ. ՍԸՌԻՋ, նախկին երկտական քննիչ, ԴԵՊ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՀԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և ընկ. դրամատեարց տուներն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, նախկին նախագահ Սենի Առեւտրական դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարչ. Ֆրանսական հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ԹԻՐԱՊՕ, Միրաբօ Բաքար, Բիւբարի և Ընկ. դրամատեարց տուներն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեայ Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատեարց տուներն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի հիւսիսային երկաթուղեայ ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ } Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՒԴ, Տնօրէն
} ԷՕՖԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեպ-Տնօրէն

Լ'ԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ԿԵՆԱՑ ԾԻՐԸ

ԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեւորը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտո Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2